T. B. M. M.

TUTANAK DERGİSİ

Beşinci İçtima

11 . 11 . 1340 Salı

Münderecat

	Sayfa
1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI :	171
2. — EVRAKI VARİDE :	171
Teklifler	**171**
1. — Kastamonu Mebusu Halit Bey ve Hasan Fehmi Efendinin, Ankara - Yabanabat ve Çerkeş - Safranbolu yolunun turuku umumiye meyanına ithaline dair teklifi kanunisi (2/362)	171
2. — Malatya Mebusu Reşit Ağanın; Malatya - Behisni - Gaziantep yolunun turuku umumiye meyanına ithaline dair teklifi kanunisi (2/363)	171
3. — İzmit Mebusu İbrahim Süreyya Beyin; Muvazenei Umumiyeden maaş alan bilcümle mütekaidinin terfihi hakkında teklifi kanunisi (2/365)	171
4. — Bayezit Mebusu Şefik Beyin; Hükkâm ve Memurini Devletin vilâyata şekli tayinlerine ve haiz oldukları hukuk ile maaşlarına dair teklifi kanunisi (2/364)	171
Mazbatalar	**171**
1. — Eskişehir Mebusu Abdullah Azmi ve Ârif Beylerin; 1338 senesinde memaliki müstahlasa ahalisine tevzi edilen tohumluklar bedelâtı tahsilinin bir sene teciline ve 1339 senesinde tevzi olunan tohumlukların affına dair (2/355) numaralı teklifi kanunisi ve şayanı müzakere olduğuna dair Lâyiha Encümeni mazbatası.	171:172
2. — Bozok Mebusu Ahmet Hamdi Beyin; Orman Nizamnamesinin 16 ncı ve 43 ncü maddelerinin tadili hakkında (2/356) numaralı teklifi kanunisi ve şayanı müzakere olduğuna dair Lâyiha Encümeni mazbatası.	172
3. — Aksaray Mebusu Besim Atalay Beyin; 1339 ve 1340 seneleri zarfında muhtacini zürraa dağıtılan tohumlukların affına dair (2/357) numaralı teklifi kanunisi ve şayanı müzakere olduğuna dair Lâyiha Encümeni mazbatası.	172
4. — Saruhan Mebusu Sabri Bey ve rüfekasının; Mübadele, İmar ve İskân Vekâletinin 1340 senesi bütçesine on milyon lira tahsisatı munzamma itasına dair (2/359) numaralı teklifi kanunisi ve şayanı müzakere olduğuna dair Lâyiha Encümeni mazbatası.	172
5. — Canik Mebusu Cavit Paşanın bedeli nakdi efradının kış aylarında silâh altına alınmalarına dair (2/361) numaarlı teklifi kanunisi ve şayanı müzakere olduğuna dair Lâyiha Encümeni mazbatası.	172

Sayfa

Takrirler 172

1. — Kastamonu Mebusu Halit Beyin, rakının bira ve likör meyanına dahil olup, olmadığının tefsirinin hükümete tebliği temenniyatına dair takriri (4/212) 172

Azayı Kiram Muamelâtı 172

1. — Adana Mebusu Kemal Beyin, Divanı Riyaset Kâtipliğinden istifası. 172

3. — MÜZAKERE EDİLEN MEVAD : 172

1. — Zonguldak Mebusu Ragıp Bey ve rüfekasının; Diyarbekir Mebusu Merhum Ziya Gökalp Beyin ailesine hidematı vataniye tertibinden maaş tahsisine dair (2/352) numaralı teklifi kanunisi ve Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası. 172:176,192:193

2. — Meclis İdare Heyetinin; Büyük Millet Meclisi 1340 senesi bütcesine tahsisatı munzamma itasına mütedair tezkeresi ve bu bapta Muvazenei Maliye Encümeni teklifi kanunisi ve mazbatası. (1/301) 176:182,194:195

3. — Muvazenei Maliye Encümeninin; Tarife Kanununun dördüncü maddesinin tadiline ve neosalvarsanın gümrük resminden istisnasına dair (2/258) numaralı teklifi kanuni ve mazbatası. 182:183,196:197

4. — Gaziantep Mebusu Ali Cenani Beyin; Maliye Vekâleti, muhtacini zürraa verilen tohumluk bedellerini avans addederek, Ziraî Mahsubu Umumî Kanununun birinci maddesinden istifade ettirmekte tereddüt ettiğinden mezkûr maddenin Muvazenei Maliye Encümenince tefsirine dair (4/205) numaralı takriri ve Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası. 183:184

5. — 1339 senesi Sıhhiye bütçesinin tahsisatı fevkalâde faslından mecburî hizmete tabi etiba zamaimi ve tıp talebesi masarifi için açılacak fasıllara (10 145) liranın nakline dair Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye Vekâletinden mevrut tezkere ve Muvazenei Maliye Encümeni teklifi kanuni ve mazbatası. 184:185

6. — İstanbul Limanının umuru idare ve inzibatı hakkında (1/306) numaralı Kanun lâyihası Adliye ve Müdafaai Milliye Encümenleri mazbataları. 185:186

7. — Zonguldak Mebusu Halil ve Niğde Mebusu Galip Beylerin; Esarın galâsı ve mesken ücretlerinin yüksekliği dolayısıyle Ankara şehrinde ifayı vazife eden memurini mülkiyeye zamaim icrasına dair (2/265) numaralı teklifi kanunileri ve reddine dair Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası. 186:187

8. — Deyne mukabil Hazine namına tefevvüz olunan emlâkın deyin tamamıyle tesviye edildiği takdirde aşar hakkında tatbik olunan muameleye kıyasen iadesi caiz olup olmadığının tefsirine dair Maliye Vekâletinden mevrut (3/170) numaralı tezkere ve Kavanini Maliye Encümeni mazbatası. 187:188

9. — Hafta Tatili Kanunu mucibince hıristiyan ve ecnebilere ait mekteplerin de Cuma günü tatil edilip edilmeyeceğinin tefsiri hakkında Başvekâletten mevrut (3/211) numaralı tezkere ve İktisat Encümeni mazbatası. 188:189

10. — Karesi Mebusu Ahmet Süreyya Beyin; Ahar mahallere nakledilen eşhasın emval ve matlubatı metrûkesi hakkında 12 Eylül 1331 tarihli Kanunu muvakkatın bazı mevadı ile 20 Nisan 1338 tarihli emvali metrûke kanununu muaddil 15 Nisan 1339 tarihli Kanuna zeyl olmak üzere (2/215) numaralı teklifi kanunisi ve Kavanini Maliye Encümeni mazbatası. 189:191

BİRİNCİ CELSE

Bedi Müzakerat; Saat : 2.05

REİS : İkinci Reis Vekili Ali Sururi Bey

KÂTİPLER : Hakkı Bey (Van), Talât Bey (Kângırı)

REİS — Ekseriyetimiz vardır. Celseyi açıyorum!

1. — ZABTI SABIK HÜLÂSASI :

REİS — Zaptı şabık hülâsası okunacak :

Dördüncü İçtima

8 Teşrinisani 1340 Cumartesi

Birinci Celse

Birinci Reis Vekili İsmet Beyin tahtı riyasetlerinde bilinikat zabtı sabık hülâsası kıraat ve aynen kabul ve evrakı varide ait oldukları mahallere havale edildi. Kütüphane Encümenine intihap olunacak aza için Divanı Riyasetçe gösterilen namzetler kabul edildikten sonra umumi istizahın müzakeresine geçildi. Bir müddet müzakere ceryan ettikten sonra teneffüs etmek üzere celse tatil olundu.

İkinci Celse

İsmet Beyin riyasetleri ile küşat edilerek bir müddet daha istizaha devam olunduktan sonra kifayeti müzakere hakkındaki takrir kabul olundu. Tahkikatı teşriiye icrasına dair Dersim Mebusu Feridun Fikri Beyin teklifinin reddi ile Hükümete beyanı itimat edilmesine dair olan Karahisarısahip Mebusu Ali Beyle rüfekasının takriri hükümetin tercihi üzerine tayini esami ile reye konularak 19 reyi muhalif ve bir müstenkife karşı 148 rey ile heyeti vekileye beyanı itimat edildiği makamı riyasetten bittebliğ Salı günü içtima edilmek üzere celseye nihayet verildi.

REİS — Zabtı sabık hulâsası hakkında bir mütalâa var mı efendim? (Hayır sesleri). Zabtı sabık hülâsasını kabul edenler lütfen el kaldırsınlar... Kabul etmeyenler el kaldırsın.. Kabul edilmiştir.

2. — EVRAKI VARİDE :

Teklifler

1. — Kastamonu Mebusu Halit Bey ve Hasan Fehmi Efendinin; Ankara - Yabanabat ve Çerkeş - Safranbolu yolunun turuku umumiye meyanına ithaline dair teklifi kanunisi (2/362)

2. — Malatya Mebusu Reşit Ağanın; Malatya - Behisni - Gaziantep yolunun turuku umumiye meyanına ithaline dair teklifi kanunisi (2/363)

3. — İzmit Mebusu İbrahim Beyin; muvazenei umumiyeden maaş alan bilcümle mütekaidinin terfihi hakkında teklifi kanunisi (2/365)

4. — Bayezit Mebusu Şefik Beyin; hükkâm ve memurini devletin vilâyete şekli tayinlerine ve haiz oldukları hukuk ile maaşlarına dair teklifi kanunisi (2/364)

REİS — Okunan teklifleri Lâyiha Encümenine havale ediyoruz.

Mazbatalar

1. — Eskişehir Mebusu Abdullah Azmi ve Arif Beylerin; 1338 senesinde memaliki müstahlasa ahalisine tevzi edilen tohumluklar bedalâtı tahsilinin bir sene teciline ve 1339 senesinde tevzi olunan tohumlukların affına dair (2/355) numaralı teklifi kanunisi ve şayanı müzakere olduğuna dair lâyiha encümeni mazbatası,

REİS — Ziraat ve Müvazenei Maliye encümenlerine gönderiyoruz.

2. — Bozok Mebusu Ahmet Hamdi Beyin; orman nizamnamesinin 16 ncı ve 43 ncü maddelerinin tadili hakkında (2/356) numaralı teklifi kanunisi ve şayanı müzakere olduğuna dair lâyiha encümeni mazbatası.

REİS — Ziraat encümenine gönderiyoruz.

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Bozok) — Reis Bey! Kavanini Maliye Encümenine de gitmesine lüzum vardır.

REİS — Oraya da gitsin efendim. Lüzum görülürse oraya da havale ederiz.

3. — Aksaray Mebusu Besim Atalay Beyin 1339, 1340 seneleri zarfında mühtacili zürraa dağıtılan tohumlukların affına dair (2/357) numaralı teklifi kanunisi ve şayanı müzakere olduğuna dair lâyiha encümeni mazbatası.

REİS — Ziraat ve Muvazenei Maliye encümenlerine gönderiyoruz.

4. — Saruhan Mebusu Sabri Bey ve Rüfekasının; Mübadele, İmar ve İskân Vekâletinin bin üçyüz kırk senesi Bütçesine on milyon lira tahsisatı munzama itâsına dair (2/359) numaralı teklifi kanunisi ve şayanı müzakere olduğuna dair lâyiha encümeni mazbatası.

REİS — Mübadele ve Muvazenei Maliye encümenlerine havale ediyoruz.

5. — Canik Mebusu Cavit Paşanın; bedeli nakti efradının kış aylarında silâh altına alınmalarına dair (2/361) numaralı teklifi kanunisi ve şayanı müzakere olduğuna dair lâyiha encümeni mazbatası.

REİS — Müdafaai Milliye encümenine gönderiyoruz.

Takrirler

1. — Kastamonu Mebusu Halit Beyin rakının bira ve likör meyanına dahil olup olmadığının tefsirinin hükümete tebliği temenniyatına dair takriri (4/212)

REİS — Başvekâlete havale ediyoruz.

HALİT BEY (Kastamonu) — Reis Bey Başvekâlete gönderilmeyecek bu kanun tefsiri Meclisi Âliye aittir. Bunun tefsirini Meclisten temenni ediyorum.

REİS — Teklifteki talebiniz öyle midir?

HALİT BEY (Kastamonu) — Öyledir. Encümene gidecek.

REİS — Şu halde encümene havalesini mi istiyorsunuz?

HALİT BEY (Kastamonu) — Evet efendim.

REİS — Tensip buyurursanız Adliye encümenine havale edelim.

(Temenni takdîridir. Baş Vekâlete sesleri).

HALİT BEY (Kastamonu) — Tefsir talep ediyorum efendim.

REİS — Efendim, müsaade buyurunuz. Kalemce bir zühul olmuştur. Filhakika; takrirde (Rakının bira ve likör meyanına dahil olup olmadığının tefsiri ile Hükümete tebliği) diyor. Şu halde evvvelâ encümene gidecek sonra hükümete tebliğ olunacaktır. Binaenaleyh Adliye Encümenine tevdi ediyoruz.

(Kavanini Maliye Encümenine de sesleri)

REİS — Kavanini Maliye Encümenine de beraber.

Azayı Kiram Muamelâtı

1. — Adana Mebusu Kemal Beyin Divanı Riyaset kâtipliğinden istifası.

REİS — Okuyoruz.

Riyaseti Celileye

Mazeretim Divan hitabetini ifaya manidir. Af buyurulmaklığımı istirham eylerim. 10 Teşrinisani sene 1340.

Adana Mebusu
Mehmet Kemal

REİS — İlk fırsatta intihabı yaparız. Müsaadenizle rüznameye geçiyoruz efendim.

3. — MÜZAKERE EDİLEN MEVAD.

1. — Zonguldak Mebusu Ragıp Bey ve Rüfekasının Diyarıbekir Mebusu merhum Ziya Gökalp Beyin ailesine hidematı vataniye tertibinden maaş tahsisine dair (2/352) numaralı teklifi kanunisi ve muvazenei Maliye Encümeni Mazbatası.

REİS — Okunacaktır.

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Bozok) — Efendim, bu evvelce burada okundu ve Meclisi Âli müstaceliyetle ve tercihan müzakeresini kabul etti. Binaenaleyh maddeleri okuyalım ve müzakeresine başlayalım.

REİS — Efendim müsaade buyurursanız maddeleri okuyalım.

Riyaseti Celileye

Diyarıbekir Mebusu Muhteremi merhum Ziya Gökalp Bey bütün hayatını tam ve kâmil bir feragatı nefs ile Vatan ve Milletinin harsen ve ilmen yükselmesine hasr ve vakf etmiş ve meydana getirdiği âsarı

da bu maksatla tahsis eylemiş ve ailesi için medarı maişet olacak hiç birşey bırakmadan milletine vedia olarak terk etmiştir. Millî mücadelenin ruhu ve istinatgâhı olan milliyet fikirlerini neşretmek hususunda Ziya Gökalp Beyin ifa ettiği hizmetler Türk Milletinin kalbinde ebedî bir minnet ve şükran bırakmış olduğundan kimsesiz ve himayesiz kalan ailesini milletin cenahı himayesine almak, bunların maddî alâmını tehvin etmek kadirşinaslığın icabatından olmakla iki lâyihai kanuniyenin ihtiva ettiği mevadı atıyenin bugünkü celsede tercihan ve müstaceliyet kararı ile derhal müzakeresini arz ve teklif eyleriz efendim.

Diyarıbekir Mebusu merhum Ziya Gökalp Beyin Büyük Millet Meclisi ikinci devrei intihabiyesine ait bakiyei tahsisatının ailesine itâsı hakkında teklifi kanunî

Madde 1. — Diyarıbekir Mebusu merhum Ziya Gökalp Beyin bu devrei intihabiyeye ait olan bakiyei tahsisatı, Meclis Bütçesinin ( ) faslının Mebusan muhassesatı maddesinden tamamen ve defaten ailesine itâ olunur.

Madde 2. — İşbu kanun Büyük Millet Meclisi tarafından icra olunur.

Diyarıbekir Mebusu merhum Ziya Gökalp Beyin ailesine hidematı vataniye tertibinden maaş tahsisi ve çocuklarının meccanen tedris ve ikmali tahsili hakkında teklifi kanuni

Madde 1. — Diyarıbekir Mebusu merhum Ziya Gökalp Beyin haremi Vecihe Hanımla kerimeleri Seniha, Hürriyet, ve Türkan hanımlara hidematı Vataniye tertibinden maktuan ellişer lira maaş tahsis edilmiştir.

Madde 2. — Merhumu müşarünileyhin evlâtları meccanen hükümet tarafından tahsil ettirilecektir.

Madde 3. — İşbu kanunun icrayı ahkâmına icra vekilleri heyeti memurdur. 27 Teşrinievvel 1340.

Karahisarısahip	İstanbul
İzzet Ulvi	Ali Rıza
Denizli	Zonguldak
Haydar Rüştü	Ragıp
Antalya	Hâkkari
Ahmet Saki	Asaf
Trabzon	Ergani
Süleyman Sırrı	Kâzım Vehbi
Urfa	Bolu
Yahya Kemal	Falih Rıfkı
Gaziayıntap	Siverek
Ahmet Remzi	Kadri
Ordu	Kütahya
	Cevdet
Mardin	Afyonkarahisar
Derviş	Rüşen Eşref
Çorum	Afyon
Mustafa	Ali
Sinop	Çorum
Yusuf Kemâl	Münir
Mardin	Giresun
Abdürrezzak	Musa Kâzım
Giresun	Çanakkale
Tarık	Samih Rıfat
İstanbul	Erzincan
Dr. Adnan	Sabit
İzmit	Siirt
Saffet	Mahmut
Mardin	Urfa
Yakup Kadri	Saffet
Çorum	Tokat
Ferit Recai	Mustafa
Kângırı	Karahisarışarki
Talat	İsmail
Kütahya	Urfa
Mehmet Ragıp	Ali
Ergani	Dersim
İhsan	Ahmet Şükrü
Elâziz	Bayazıt
Muhittin	Süleyman Sudi
Gümüşhane	Ertuğrul
Zeki	Doktor Fikret
Bolu	Bolu
Mehmet Vasfi	Doktor Emin Cemal
Mardin	İzmit
Abdülgani	İbrahim Süreyya
Edirne	Konya
Faik	Fuat
Sivas	Bursa
Rasim	Necati
Mardin	Tekfurdağı
Necip	Cemil
Bolu	Niğde
Cevat Abbas	Galip
Antalya	Zonguldak
Murat	Tunalı Hilmi
Çatalca	Trabzon
Şakir	Nebizade Hamdi
Aydın	İzmir
Tahsin	Osmanzade Hamdi

Lâyiha Encümeni Mazbatası

Diyarıbekir Mebusu muhteremi Ziya Gökalp Beyin Büyük Millet Meclisi ikinci devrei intihabiyesine ait bakiyei tahsisatının ailesine itâsıyle beraber kendilerine hidematı vataniye tertibinden maaş tahsisine ve çocuklarının meccanen tahsillerinin Hükümetce teminine dair Zonguldak Mebusu Ragıp Beyle Rüfekası tarafından verilen 27 Teşrinievvel 1340 tarihli iki kıta teklifi kanuni encümenimizce ledettetkik şayanı müzakere görülmekle heyeti umumiyeye arz olunur.

Lâyiha Encümeni Reisi	Mazbata Muharriri
Ebubekir Hazım	Yozgat
	Ahmet Hamdi
Aza	Aza
Cevdet	Menteşe
	Esat

Aza
Mardin
Derviş

Muvazenei Maliye Encümeni Mazbatası

28 Teşrinievvel 1340

Büyük âlim ve mütefekkir Ziya Gökalp Bey merhum ailesinin terfihine dair Zonguldak Mebusu Ragıp Bey ve rüfekasının iki kıta teklifi kanunileri encümenimizce tetkik ve mütalaa kılındı. Birinci kanun lâyihası bu devrei intihabiyeye ait tahsisatın ailesine itâsını mutazammın olup şimdiye kadar cari olan taammül vefat eden mebusların ailelerine içinde bulunan senei içtimaiyeye ait bakıyei tahsiatın itâsı şeklinde bulunduğundan bir devrei intihabiye tahsisatının itâsı muvafık görülememiş ise de merhum müşarünileyhin bikes kalan ailesi, iskân edecek bir mevaya da malik ve sahip olmadıklarından kendilerine münasip bir hane tedariki zımnın da masarifi gayri melhuze tertibinden beş bin lira itâsı tensip edilmiştir.

Merhumun haremi ile üç kerimesine hidematı vataniye tertibinden maktuan ellişer lira maaş itâsına gelince: Esas itibarıyle kabul edilerek ancak şimdiye kadar hidematı vataniye tertibinden tahsis edilen maaşların aslı tespit edilerek yüzde elli nisbetinde tahsisatı fevkalâde ile birlikte itâsı mutat olduğundan bu usule tevfikan haremine şehri elli ve kerimelerine hini tezevvüçlerine kadar şehri otuzar lira maaş verilmesi kararlaştırılmıştır.

Merhumun çocuklarının meccanen tahsillerine gelince esasen bilumum leyli mektepler adedi müreteplerinin rub'u nispetinde meccani talebe ahzına mezun olduklarından Maarif Vekâletince idareten bu hususun temini kabil ise de her türlü mahzuru def için o cihete ait maddede tadilen kabul olunmuştur.

Maruzatı salife dairesinde mezkûr kanun layihası tertip ve tanzim kılınmış olmakla kabulü heyeti umumiyeye arz olunur.

Muvazeneyi Maliye Encümeni Reisi	Mazbata Muharriri
Çorum	Gaziayıntap
Ferit Recai	Ali Cenani
Aza	Aza
Kırşehir	Trabzon
Yahya Galip	Ahmet Muhtar
Aza	Aza
Sivas	Giresun
Rasim	Musa Kâzım

Merhum Ziya Gökalp Beyin ailesinin terfihine dair Kanun

Birinci Madde — Ziya Gökalp Beyin ailesine masarifi gayri melhuze tertibinden beş bin lira itâsına Maliye Vekili mezundur.

İkinci Madde — Merhumu müşarünileyhin zevcesi Vecihe Hanıma hidematı vataniye tertibinden kaydı hayat şartiyle şehri elli ve kerimeleri Seniha, Hürriyet ve Türkan hanımlara teehhüllerine kadar şehri otuz lira maaş tahsis edilmiştir.

Üçüncü Madde — Merhumu müşarünileyhin çocukları Hükümet mekteplerinde meccanen tahsil ettirilecektir.

Dödüncü Madde — İşbu kanun tarihi neşrinden itibaren meriyül icradır.

Beşinci Madde — İşbu kanunun icrayı ahkamına Maliye ve Maarif Vekilleri memurdur.

REİS — Heyeti umumiyesi hakkında söz isteyen var mı?.. (Hayır sesleri.) Maddelerin müzakeresine geçilmesini kabul edenler lütfen el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul olunmuştur efendim.

Merhum Ziya Gökalp ailesinin terfihine dair Kanun

Madde 1. — Ziya Gökalp Beyin ailesinin masarifi gayrı melhuze tertibinden beş bin lira itasına Maliye Vekili mezundur.

MALİYE VEKİLİ MUSTAFA ABDÜLHALİK BEY (Kângırı) — Efendim, malumuâlinizdir ki bütçedeki masarifi gayri melhuze tertibi heyeti vekilenin tensibi ile sarfolunur. Eğer Ziya Gökalp Beyin ailesine bir ikramiye vermek lâzım gelirse (Hidematı vataniye tertibinden beş bin lira ikramiye olarak verilmiştir.) denilsin veyahut öbür gün masarifi gayrı

melhuza için Meclisten tahsisat isteyeceğiz o tahsisat verilirken bunu da Heyeti Vekile yapar yani doğrudan doğruya kanunda masarifi gayri melhuzeden şu kadar diye bir kayıt bulunmasının bilmem nefî var mıdır? Yok mudur? Onu arz ediyorum. «Hidematı Vataniye tertibinden 5 bin lira verilmiştir.»diyelim kâfidir.

HASAN FEHMİ BEY (Gümüşhane) — Efendim, masarifatı gayrı melhuze tertibinden şu paranın verilmesini temin etmek; Heyeti Vekilenin masarifi gayrı melhuzenin sureti sarfı hakkındaki salâhiyetini, hiçbir suretle takyit etmiş olmaz. Ve o maksatla da yapılmamıştır. Masarifi gayrı melzuhe bütçenin hini tanziminde varidi hatır olmayan herhangi bir masraf için Heyeti Vekile emrine bir para tahsis etmekten ibarettir. Bu beş bin liranın verilmesi esası kabul edldikten sonra bunun, bütçe esasından sarfedilmesi lâzımdır. Bunun kaydı için bir fasıl düşünülür. Bu fasıl ne olabilirdi? Masarifi gayrı melhuze...

Eğer masarifi gayrı melhuzede bu parayı tediye edecek miktarda tahsisat kalmamışsa zaten hükümet; tahsisatı munzamma istemiştir. O da encümendedir. Bunda masarifi gayrı melhuzeye ayrılmış hisse de vardır. Ondan tediye ederler. Maliye Vekili Beyin telâkkileri gibi Meclis; bu maddei kanuniye ile şu parayı verin diye Heyeti Vekilenin tahsisatı fevkalâdesinin sureti sarf hakkındaki salâhiyetini hiçbir zaman takyit etmiş değildir. Böyle telâkki edilmesin. Bütçede onu kaydedecek bir fasıl lâzımdır. Bu; masarifi gayrî melhuzedendir. Çünkü : On senede bir böyle bir masraf zuhur eder. Buradaki kayıt bu paranın masarifi gayri melhuze faslına kayıt olunacağını gösterir. (Hidematı vataniye tertibinden olsa ne olur sesleri.)

Efendim! Malumuâlileri hidematı vataniyede mükafat maddesi yoktur. Maktu tahsisat maddesi de yoktur. Hidematı vataniye maddesi kaydı hayat şartıyle muayyen maaşata mahsustur.

Binaenaleyh; şeklen bunun kabulünde hiçbir mahzur yoktur. Maddeyi aynen kabul etmek daha muvafık olur. (Doğru sesleri.)

MALİYE VEKİLİ MUSTAFA ABDÜLHALİK BEY (Kângırı) — Reis Beyefendi! Maddeyi aynen kabul ediyorum. Zaten tahsisatı munzamma alacağız. Ondan veririz. (Kabul sesleri.)

REİS — Başka mütalaa yoktur efendim. İkinci maddenin müzakeresine geçilmesini kabul edenler lütfen el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul olunmuştur.

Madde 2. — Merhumu müşarünileyhin zevcesi Vecihe Hanıma hidematı vataniye tertibinden kaydı hayat şartıyle şehrî elli ve kerimeleri Seniha, Hürriyet ve Türkân Hanımlara teehhüllerine kadar şehrî otuz lira maaş tahsis edilmiştir.

HASAN FEHMİ BEY (Gümüşhane) — Otuzar lira olacak Reis Bey!

REİS — O suretle tashih ediyoruz efendim.

ŞEREF BEY (Diyarbekir) — Bir takririmiz vardır efendim. Okunsun.

Riyaseti Celileye

Maddedeki «Teehhüllerine kadar» kaydının tayyı ile «Kaydı hayat şartıyle» ibaresinin ilâvesini teklif ederiz.

Zonguldak	Diyarıbekir
Ragıp	Şeref

REİS — Efendim, bu teklifi reyi âlinize vazediyorum. «Teehhüllerine kadar» kaydının tayyı ile «kaydı hayat şartıyle» ibaresinin ilâvesini teklif ediyorlar.

ALİ CENANİ BEY (Gaziayıntap) — Reis Bey, Encümen namına söz istiyorum. Efendim; Ziya Gökalp Bey merhumun ailesi için hiçbir şey deriğ etmeyiz. Fakat şimdiye kadar ittihaz edilen usul bu şekildedir. Binaenaleyh usule tevfikan bir lâyiha yaptık. Bu şekilde teklif ediyoruz lütfen bu şeklin bozulmamasını istirham ederiz.

REİS — Takriri aynen reye koyuyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmemiştir. Muvazenei Maliye Encümeninin teklifini reye koyuyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

İkinci maddeyi Encümenin tashihi veçhile reyi âlinize arz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsınlar... Aksini reye koyuyorum. Kabul etmeyenler lütfen el kaldırsınlar... Kabul edilmiştir.

Üçüncü maddeyi okuyoruz :

Madde 3. — Merhumu müşarünileyhin çocukları Hükümet mekteplerinde meccanen tahsil ettirilecektir.

REİS — Bu madde hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri.)

Maddeyi aynen reyi âlinize arz ediyorum. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Aksini reye koyuyorum. Kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Dördüncü maddeyi okuyoruz :

Madde 4. — İşbu Kanun tarihi neşrinden itibaren meriyülicradır.

REİS — Söz isteyen var mı?.. (Hayır sesleri.) O halde maddeyi reyi âlinize koyuyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsınlar... Aksini reye koyuyorum. Kabul etmeyenler lütfen el kaldırsınlar... Kabul edilmiştir.

Madde 5. — İşbu kanunun icrayı ahkâmına Maliye ve Maarif Vekilleri memurdur.

REİS — Bu madde hakkında bir mütalaa var mı efendim? (Hayır sesleri.) Reyi âlinize arz ediyorum. Kabul edenler el kaldırsınlar... Aksini reye koyuyorum. Kabul etmeyenler el kaldırsınlar... Kabul olunmuştur.

Kanunun heyeti umumiyesini reye koyuyorum.

ŞÜKRÜ BEY (Bolu) — Reis Bey! Tayini esamiyle reye konacak.

REİS — Efendim, kanunun heyeti umumiyesini tayini esami ile reye koymak lâzım geliyor. Fakat aynı mahiyette bir kanun daha vardır ki her ikisini birden reye koyalım. (Muvafık sesleri.)

2. — Meclis İdare Heyetinin Büyük Millet Meclisi 1340 senei bütçesine tahsisatı munzamma itasına mütedair tezkeresi ve Muvazenei Maliye Encümeni teklifi kanunisi ve mazbatası.

REİS — Büyük Millet Meclisi bütçesine tahsisatı munzamma ilâvesine mütedair İdare Heyeti tezkeresi ve Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası ve teklifi kanunisi vardır. Okunacaktır :

Türkiye
Büyük Millet Meclisi 4 . 11 . 1340
Muvazenei Maliye
Encümeni

Riyaseti Celileye

Mebusanı kiramın tahsisatı seneviyesinin tediyesine müteamilen mebde olan senei içtimaiye iptidası Teşkilâtı Esasiye Kanunu mucibince bir teşrinisani olarak ahiren tayin ve tespit edilmiş olmakla ikinci içtima senesi ttahssatının mebde mezkurden itibaren tediyesi icabettiği takdirde 1340 senesi Meclis bütçesine tahsisatı lâzimenin ilâvesine dair lâyihai kanuniyenin tanzim ve Heyeti Umumiyeye arzı hususunun Muvazenei Maliye Encümenine havale buyurulmasını istirham eyleriz.

İdare Heyetinden — İdare Heyetinden
Sivas
Rasim — Ali Rıza

İdare Heyetinden
Hakkâri
Asaf

Muvazenei Maliye Encümeni Mazbatası

Mebusanı kiramın tahsisatı seneviyesine dair olup Heyeti İdare tarafından teklif ve Encümenimize muhavvel mazbata tetkik ve müzakere olundu. Tahsisatın tediyesi mebdei teşrinisaniden itibar edilerek işbu tahsisatın tazminat mahiyetinde olmasına göre seneliğinin tamamen tesviyesi Encümenimizce müttefikan kabul edilmiş olmakla bu bapta tanzim kılınan layihai kanuniye berayi tasdik Heyeti Umumiyeye arz olunur.

6 Teşrinisani 1340

Muvazenei Maliye Encümeni Reisi	Mazbata Muharriri
Çorum	Gaziayıntap
Ferit Recai	Ali Cenani
Kâtip	Aza
Konya	Karahisarısahip
Fuat	Ali
Aza	Aza
Kırşehir	Isparta
Yahya Galip	Mükerrem
Aza	Aza
Giresun	Diyarbekir
Musa Kâzım	Şeref
Aza	Aza
Hakkâri	Zonguldak
Asaf	Ragıp
Aza	Aza
Niğde	Konya
Galip	Kâzım Hüsnü

Aza
Ertuğrul
Doktor Fikret

Büyük Millet Meclisinin 1340 senesi bütçesine Tahsisatı Munzamma itası hakkında Kanun

Birinci Madde — Büyük Millet Meclisi 1340 senesi bütçesinin birinci faslının ikinci maddesine bir milyon yirmidokuz bin altıyüz liranın tahsisatı munzamma olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.

İkinci Madde — İşbu kanun tarihi neşrinden itibaren meriyülicradır.

Üçüncü Madde — İşbu kanun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından icra olunur.

MUHTAR BEY (Trabzon) — Arkadaşlar, Büyük Millet Meclisi azalarının en büyük vazifesi, milletin verdiği paranın ne suretle sarfedildiğini kontrol etmektir. Bu en mühim vazifelerden maduttur. Bence bu kontrolu ilk evvel kendi hakkımızda tatbik etmeliyiz ki kimse birşey söylemesin.

YAHYA GALİP BEY (Kırşehir) — Kontrol edilmediğini kim söylüyor?

EMİN BEY (Tokat) — Teklifi kanuni ıslahı muameleden ibarettir. Başka bir şey değildir.

MUHTAR BEY (Trabzon) — Bitirdiniz mi?

EMİN BEY (Tokat) — Bitti.

MUHTAR BEY (Devamla) — Biz Büyük Millet Meclisine aza intihap olunurken senevî (2 400) lira tahsisatımız olacağını pekâlâ biliyorduk. Meclise geldiğimiz zaman ilk çıkardığımız kanun tahsisat kanunu idi. Yani bizden evvelki birinci Büyük Millet Meclisinde bulunan arkadaşların mart iptidasında aldıkları bir senelik tahsisat bütçenin tahsisat faslındaki parayı kâmilen imha ettiğinden yeniden bir tahsisat aldık. Martta bir, Ağustosta bir, (4 800) liralık bir tahsisat alındı. (Gürültüler.)

Gürültü ve boş sözle vakit kaybediyoruz. Ben sözümü bitirmeden buradan inmeyeceğim. Biz, geçen sene ümit ettiğimiz tahsisattan ziyade para aldık yani yedi ayda (2 400) lirayı aldık ve dedik ki bu sene nakıs bir senedir, gelecek sene tam alırız dedik. Bitti yeniden tahsisat isteriz dedik.

Geçen sene iptidasında (2 400) lira tahsisatın ademî kifâyesi düşünülerek rüfekanın ekseriyeti tarafından kabul edilen ve Meclisimizce muta olan bir kanunla senevî (3 600) liraya çıkardık. Nazarı dikkatinizi celbederim. Bu tahsisat Encümene her üç ayda bir - Üç aylık - verilmek üzere teklif olunmuştur. Encümenin, iki taksitte yani (1 800) lirası birincide (1 800) lira da eylül iptidasında olması hakkındaki kararı Heyeti Umumiyeye geldi.

YAHYA GALİP BEY (Kırşehir) — Öyle değil.

MUHTAR BEY (Devamla) — Lütfediniz siz de çıkar söylersiniz. Orada tashih etmeyiniz. (Mükalemeyi koridorda yapınız sesleri.)

Koridorda yapılan mükalemeyi de gördük. (Handeler.) Tahsisatımızın 1340 senesi martından 1340 senesi şubatı nihayetine kadar olduğuna dair bütün mazbatalarda ve zabıtlarda sarahat vardır. Bu tahsisat kanunumuzu çıkardıktan sonra Teşkilâtı Esasiye Kanununu çıkardık ve bu Tahsisatı Esasiye Kanunu...

RUŞEN EŞREF BEY (Karahisarısahip) — Hangi Tahsisatı Esasiye Kanunu Muhtar Bey? Yanlış söylüyorsun. (Handeler.)

MUHTAR BEY (Devamla) — Hangi kabadayıdır ki bu kadar gürültü arasında sözü yanlış anlaşılmasın.

VEHBİ BEY (Karesi) — Efendim, gürültü edilmesin ki hatibin sözünü anlayalım. Esasen salon da müsait değildir.

MUHTAR BEY (Devamla) — Sükut edilirse mutlaka hepinize duyururuz. Yani ben o kadar küçük sesli adam değilim. İşittiririm. Keseye dokunduğu için söz söyletmek istemiyorsunuz. (Handeler.)

YAHYA GALİP BEY (Kırşehir) — Efendimizin kesesi pek mazbuttur.

REİS — Efendim, âzayı kiramdan rica ederim hatibin sözünü kesmesinler.

İBRAHİM SÜREYYA BEY (Karesi) — Reis Bey, «Kimsenin işine gelmez sözünü kabul etmiyoruz.»

MUHTAR BEY (Devamla) — Bu sene nihayetine kadar muayyen olan tahsisatımızı aldık .Çıkardığımız Teşkilâtı Esasiye Kanununda «Büyük Millet Meclis azasının tahsisatı kanunu mahsusla tayin olunur» demekle kanunla mukayyet olduğumuz ve o kanunun ahkâmına tabi olacağımız teyit olundu. Binaenaleyh o kanun merî ve mabehüttatbiktir ve mart iptidasından şubat nihayetine kadar tespit edilmiş olan tahsisatı almaklığımızı amirdir. Şimdi bir mesele hâdis oluyor. Meclisin senei devriyei içtimaiyesinin bidayeti değişmekle tahsisat meselesinin tadili de teklif edilyor, doğrudur. Yalnız her tarih değiştikçe kanunları da halkın zararını intaç edecek lehimize, nefimize göre bir sureti hal bularak yapmak usulü ile değil.

YAHYA GALİP BEY (Kırşehir) — Öyle yaptığımız yok ve vaki değildir.

MUHTAR BEY (Devamla) — Siz yapmadığınızı kürsüden söyleyiniz.

YAHYA GALİP BEY (Kırşehir) — Her yerde söylerim, Meclise iftira ediyorsun.

MUHTAR BEY (Devamla) — Bendeniz zammı maaş yapılmasını menfaatimize kanun yapılması suretinde telâkki ediyorum ve böyle olduğunu iddia ediyorum. Aksini iddia ederseniz buyurun. Senei devriyei içtimaiyeyi tebdil edelim, fakat milletin zararına olmasın tebdil de şu veçhile teklif ediyorum. İnsafınıza müracaat ediyorum. Bizim on para zararımız yoktur. Bizim intihabımız bitince yeni geleceklerin fazla para almamalarını mucip olacak bir şekilde teklif yapıyorum. Teşrinisaniden teşrinievvel gayesine kadar senei devriye tahsisatı üç bin altıyüz liradır. 1340 senesi teşrinisani bidayetinden 1341 senesi teşrinievveli gayesine kadar tahsisatımızdan dört aylığını almış olduğumuzdan bu sene 2 400 lira alırız. Mütebakisini mart iptidasında alırız ve bundan sonra da daima 3 600 lira alırız. Bu suretle senei devriyemizde birle-

şir. Fakat böyle tahsisat meselesine düzeltirken dört aylık tahsisatı milletin zararına olarak hallediyoruz. Bu paranın milletin kesesinden çıkarılmasını katiyen reva görmem. Bu para ile milletin mühim bir ihtiyacı temin edilir. Bendeniz bu sene bir çok yerlerde gezdim. Öyle köylerde gezdim ki çocuklarının, hatta büyüklerinin Hazreti Adem zamanındaki gibi incir yaprağı ile setriavret edecek elbisesi yoktur. Değil ki şedaidi havaiyeden... (Gürültüler.) Yağma yoktur. Bu kadar fakru zaruretle müptela olan bu milletin mebusları da hiç olmazsa zarurette kalalım, refah istemeyelim.

YAHYA GALİP BEY (Kırşehir) — Müreffeh mebus yoktur. Belki siz müreffehseniz size diyecek yoktur.

MUHTAR BEY (Devmla) — Başka bir suretle de mukayese ediyorum. Mebusların tahsisatı az çok hükümetin memurlarının maaşları ile mukayese edilsin. Çünkü biz de dün onlardan ayrıldık. Memurlardan hariç bir vaziyette değildik. Biz bu parayı memurlara verebilir miyiz? Veremeyiz. Çünkü hükümetin memurlarını bihakkın geçindirmeyen iktidarı yoktur. Niçin yalnız mebusları müreffeh geçindirecektir? Hayır milletin mecburiyeti yoktur. Ne imtiyaz vardır, ne fedakârlığımız vardır? Biz de millet gibi hayat geçireceğiz. Millet zarurette ise biz de zarurette, millet saadette ise biz de saadette olacağız. Memurlarına para veremiyoruz. Mebuslarına vermeyelim. Senei devriyei içtimaiyemiz değişti, tahsisatımız buradan başlasın. Nasıl başlasın? Aldığımız dört aylık cebimize girdi. Yeniden alalım. Gelecek sefer, bu, içtimai fevkalâdedir. İçtimai fevkalâde için ayrı bir para alalım içtimai saire için ayrı bir tahsisat alalım. Rica ediyorum. Mebusların tahsisatı için bir esas konsun, teşrinisaniden, teşrinievvel gayesine kadar üç bin altıyüz liradır. Bu sene dört aylığını almışızdır. Mütebakisini alalım. Kanun yapıyoruz. Rica ederim nasıl kanun yapıyoruz? Halkın karşısına yüzümüz ak olarak çıkalım. (Gürültüler. Sözünü geri al sesleri.)

MAZHAR MÜFİT BEY (Denizli) — Yüzümüz aktır. Kara değildir rica ederim Muhtar Bey!

MUHTAR BEY (Devamla) — Ben yüzümüz karadır demedim. Ak olarak çıkalım dedim.

YAHYA GALİP BEY (Kırşehir) — Santime kadar hesap vermeye hazırız.

MUHTAR BEY (Devamla) — Bu hususta bir takririm var okuyorum. (Riyasete verin okunur sesleri.) Şifahen söyleyebilirim ya ben nutuk söyler gibi takririmi de okurum. Buna da karışamazsınız ya.

Riyasete

Büyük Millet Meclisi tahsisatının zirdeki mevadı kanuniye mucibinde tespit olunmasını teklif eylerim.

Trabzon Mebusu
Ahmet Muhtar

Madde 1. — Büyük Millet Meclisi azasının teşrinisani bidayetinden ertesi sene teşrinievvel gayesine kadar bir senei içtimaiye tahsisatı üç bin altıyüz liradır.

Madde 2. — 1 Teşrinisani 1340 tarihinden 30 Teşrinievvel 1341 tarihine kadar olan müddeti içtimaiye tahsisatının bu seneyi maliye nihayetine kadar olan miktarı tediye olunmuş olduğundan işbu seneyi devriyei içtimaiye için ikibin dörtyüz lira mart bidayetinde tediye olunur.

Madde 3. — İşbu kanunun icrasına Büyük Millet Meclisi memurdur.

Madde 4. — İşbu kanun tarihi neşrinden muteberdir.

MUHTAR BEY (Devamla) — Teklifim Büyük Millet Meclisi azasının on para kaybetmeyeceği ve milletin de üç bin lirasının kaybolmayacağı hakkında bir tekliftir. İnsaf edipte kabul ederseniz, yahut etmezseniz yine siz bilirsiniz.

Büyük Millet Meclisinin 1340 senesi bütçesine Tahsisatı Munzamma itası hakkında Kanun

Madde 1. — Büyük Millet Meclisi 1340 senesi bütçesinin birinci faslının ikinci maddesine (1 029 600) liranın tahsisatı munzamma olarak sarfına mezuniyet verilmiştir.

REİS — Efendim; bir noktayı tavzih için arz ediyorum. Kanun bir maddeden ibarettir heyeti umumiyesi hakkında cereyan edecek müzakere aynı zamanda o madde hakkındadır ve bir daha o madde hakkında müzakere cereyan etmeyecektir.

Yusuf Kemal Bey buyurun, söz sizindir.

YUSUF KEMAL BEY (Sinop) — Vazgeçtim.

REİS — Zeki Bey! Söz sizindir.

ZEKİ BEY (Gümüşhane) — Muhterem arkadaşlar; Teşkilâtı Esasiye Kanunu ile kabul ettiğimiz veçhile senenin bir teşrinisaniden olmasına bendeniz de taraftarım. Yalnız ortada zayi ve kayıp edilen bir hukuk vardır. Bir defa ben esas itibarıyle Heyeti Umumiyesi ile tahsisatı munzamma namıyle bir çığır açılmasının aleyhindeyim. Seneyi devriyei içtimaiyeyi bir teşrinisaniden itibaren kabul ettiğiniz takdirde bir seneyi sekiz aya indirmektense 1341 senesine ait alacağımız tahsisattan 1 200 lirasını bir maddei kanuniye ile evvelce aldığımızdan 2 400 lirasını da şimdi aldığımız takdirde vaziyet düzelmiş olaca-

ğına kaniim. Yoksa 1339 senesinde geldiğimiz vakitte tam tahsisat alıyoruz. 1340 senesinde az olduğuna kani olarak (1 200) lira daha zam ediyoruz. Efendiler! 96 senesinde sabık imparatorluğun bir iflâsı malisi vardır. Onlar otuz gün itibar eylediğimiz ayları kırkbeş gün yaparak memurine kırkbeş günde birer maaş vermişler. Yani biz de on iki aylık bir seneyi sekiz addedersek o vaziyete düşmüş oluruz. Bunun için arz ettiğim şekilde halledilirse ne bir fazla tahsisat almış oluruz, ne de bu mesele efkârı umumiyede lüzumundan fazla büyür çünkü, bu maddî bir mesele olduğu için halkın daima gözü olur. Halbuki esas mesele seneyi içtimaiyenin daima bir teşrinisaniden başlaması olduğundan istikbal için gerek Meclis namına, gerek hazine namına bu meselenin hariçte de başka suretle telâkki olunmayacağı bir şekilde hallolunması lâzımdır. Binaenaleyh evvelce de arz ettiğim veçhile 1341 senesine mahsuben 1 200 lira evvelce aldığımızdan şimdi de 2 400 lira aldığımız takdirde mesele kendi kendine düzelmiş olacaktır. Biz bu çığırı kabul ettiğimiz takdirde hariçteki köylü yani efendi namını verdiğimiz bir halk ve kitle vardır ki öteden beri bir darbımesel vardır. Vur abalıya. Sonra vura vura ipliği koparmışlardır. Bendeniz bu suretle teklif ediyorum.

SÜLEYMAN SİRRİ (Bozok) — Efendim; tahsisata ne şekil vereceğini Meclisi Âli takdir buyurur. Yalnız Muhtar Beyefendi mütemadi zemaimden bahsettiler ben riyaseti celilenin müsaadesi ile soruyorum : Muhtar Beyefendi son zamma taraftarlar mı idi yoksa aleyhinde mi bulunuyorlardı? Lütfen cevap versin. Soruyorum işte. Zannederim aleyhinde bulunuyorlardı. O tahsisatı aldılar mı, almadılar mı? Aldıklarına da şüphe yoktur. Binaenaleyh halka verir talkını, kendi yutar salkımı.

ZEKİ BEY (Gümüşhane) — O faziletkârane dersi bize vereceğinize kendinize verseniz daha iyi olur ve biz sizlerle beraber oluruz.

ALİ CENANİ BEY (Gazıayıntap) — Efendim; müsaade buyurursanız bu maddei...

AVNİ BEY (Bozok) — Arkadaşlarımızın içerisinde tahsisata muhalefet ettiği halde yegâne almamış olan Mersin Mebusu Besim Beydir.

ALİ CENANİ BEY (Gaziayıntap) — Efendim; bu maddei encümende müzakere ederken Muhtar Beyin gördüğü gibi fazla mehazat şeklinde anlamadık ve anlamayalım. Bunu size izah edeyim : Şimdi efendim Teşkilâtı Esasiye Kanunun maddei mahsusası mucibince Meclisin devrei içtimaiye iptidası teşrinisani olmuştur. Binaenaleyh ikinci devrei içtimaiye 1340 senesi teşrinisanisinden bededivor. Teşrinievvel 1341 gayesine kadar, 1341 teşrinisanisinden, üçüncü devrei içtimaiye başlayacak, 1342 teşrinievvel gayesine kadar. 1342 de dördüncü devrei içtimaiye başlayacak, 1343 senesinin teşrinievvelinin gayesine kadar. Demek ki heyeti celilenin daha üç devrei içtimaiye için tahsisat alması icabediyor ve bu hakkıdır ve ifayı vazife ettikçe bu üç devrei içtimaiyeye ait tahsisatı alacaktır. Bunun mebdeini gerek teşrinisani iptidası ve gerek mart iptidası olarak yaparsınız. Fakat her iki surette de bu üç devrei içtimaiyeye ait olan tahsisatı heyeti celile alacaktır. Binaenaleyh bu yapılan kanun mucibince teşrinisaniden bedeylemesinde bir fazlalık yoktur. Martta verirseniz dört ay sonra vermiş olacaksınız teşrinisanide verirseniz dört ay evvel vermiş olursunuz. Encümenimiz bu itibarla teklifi kabul etmiştir. Muhtar Beyin telâkki ettiği gibi bunda fazla mehuzat olduğunu Encümeniniz görmüş olsaydı; bu şekilde bunu kabul etmez. Heyeti Celilenize görmüş olduğu bir şeyi arz ederdi. Binaenaleyh bir fazlalık yoktur. Olsa olsa dört ay evvel verildiğinden dört aylık faiz meselesi mevzubahs olabilir. Ona mukabil başka birşey vardır. Heyeti Âliye azalıklarından onüç tanesi münhaldir. Bunun için yeni intihap yapılacaktır. Eğer marta tehir ederseniz onlar geldikleri gibi bu sene için, dört ay için tahsisat alacaklardır. Marttan itibaren ikinci tahsisat alacaklardır binaenaleyh bu teklif ettiğimiz kanun Hazinenin lehine olmuş oluyor. Şu halde Muhtar Beyefendinin telâkkileri gibi bunda katiyen bir fazlalık yoktur. Yani evvelce arz ettiğim veçhile dört ay evvel verilmesinden ibarettir.

MUHTAR BEY (Trabzon) — Reis Bey söz istiyorum.

REİS — Muhtar Bey; ne için söz istiyorsunuz?

MUHTAR BEY (Trabzon) — Cevap vereceğim. Efendim bu tahsisat meselesi için tekrar söz aldım. Çünkü Ali Cenani Bey, kanunun şu noktalarını Muhtar Bey anlamamış dedi. Anladığımı izah edeceğim. Efendim Mazbata Muharriri Ali Cenani Beyefendi tahsisatta hiçbir fazlalık yoktur, diyor. Çünkü daima kanunları biz kendimiz yapıyoruz ve olveçhile bağlıyoruz ki bizim lehimize çıksın (Gürültüler.) yani arkadaşlardan hiçbir kimse inkar edemez ki marta kadar tahsisatımızı almışızdır. (Hayır sesleri.) Buna kimse birşey diyemez değil mi? Marta kadar tahsisat aldık. (Hayır, bilmiyorsunuz sesleri.)

DOKTOR FİKRET BEY (Ertuğrul) — Öyle ise kanunu bilmiyorsunuz.

MUHTAR BEY (Devamla) — Ali Cenani Bey diyor ki fark yoktur. Evet fark vardır. Devrei içtimaiyemizi teşrinisaniye getirdiğimizden dolayı zaten Teşkilâtı Esasiye Kanununda da evvelce devrei içtimaiye müddeti teşrinisaniden teşrinievvel nihayetine kadardı lâkin tahsisatımız marttan marta kadar devam ederdi. Nitekim marttan marta devam etmesinden dolayıdır ki geçen sene iki tahsisat birden milletin kesesinden çıktı. Ben diyorum ki mademki bu senenin dört aynı almışızdır, şimdi geri kalan sekiz ayını alalım.

YAHYA GALİP BEY (Kırşehir) — Aylık değildir.

MUHTAR BEY (Devamla) — Beyefendi aylık olmadığını biliyorum. Biz geçen sene aylık diyorduk. Sene değiştirdiniz. Yeniden mebuslar gelirse onlar ne alacaklar? Benim teklif ettiğim kanun gayet sarihtir. Yani mebusların tahsisatı teşrinisani iptidasından 1341 senei teşrinievvel gayesine kadardır. Yalnız bu sene dört aylığını almış olduğumuzdan sekiz aylığını alacağız ve tabiî yeni gelen arkadaşlar da bu dört aylığı almamış olduğundan onlar tamam tahsisat alacaklardır ve milletin kesesinden bir şey zayi olmayacaktır. Süleyman Sırrı Bey refikimizin bana sorduğu suali çok garip gördüm. Millet Meclisinde ceza kanunnamesinin filân maddesine ben muarız olsam ve o kanun mabehüttatbik olsa ve o madde mucibince ben cürüm işlemiş olsam; (Gürültüler.) işinize elvermiyor.

TALÂT BEY (Ardahan) — Yanlış olmadığını sen de bilirsin ya...

MUHTAR BEY (Trabzon) — Mesele milletin parasını büyük israfattan kurtarmak meselesidir. Yoksa ekseriyete iktiran etmiş bir kanun ile herkes tahsisat alırken dünyada o kadar safdil bir adam tasavvur eder misiniz ki o parayı almasın. Alır ve belki fukaraya verir. (Gürültüler.), (Handeler.) Reis Beyefendi! Hakkı kelâmım var mıdır, yok mudur? Ne için temin etmiyorsunuz? Mebusa bigayrihakkın sual sorulmadığı halde kürsüye getirdiniz. (Gürültüler.)

REİS — Muhavere etmeyiniz!

MUHTAR BEY (Trabzon) — Reis Beyefendi; müsaade ediniz, mebusa sual sorulmaz diye ne için indirmediniz? Sual sordu. Ben de cevabını vereceğim. Yani geçen sene ben zam tahsisatını reddettim. Lâkin ekseriyetle kabul edilen tahsisatı aldım. (Alkışlar.) Bunu istiyordunuz. Ne kadar gürültü yapsanız arkamızda bir millet vardır ve millet görecektir ve bu parayı bigayrihakkın alıyoruz ve haksız olarak milletin kesesinden üçyüz bin lira fazla para alıyoruz.

TALÂT BEY (Ardahan) — Eğer böyle ise ve haksız ise hepimiz reddederiz ve hep bağışlarız. Sen de bu kadar hesabı, iyi bilirsin. Yanlış olmadığını da bilirsin, tegafül ediyorsun!

MUHTAR BEY (Trabzon) — Hayır efendim.

TALÂT BEY (Ardahan) — Haksız olarak para almayı kendi namıma kabul etmiyorum.

YAHYA GALİP BEY (Kırşehir) — Haksız söyleyen daima böyle hücuma maruz kalır.

REİS — Muhtar Bey; sizi cevap vermekten menediyorum.

MUHTAR BEY (Trabzon) — Onları niçin menetmiyorsunuz?

ALİ CENANİ BEY (Gaziayıntap) — Encümen, namına cevap vereceğim. Efendiler! Muhtar Beyin bir sözünü bendeniz kabul edemiyorum. Diyorlar ki kabul ettiğimiz kanunlarda ki ahkâmı daima lehimize tefsir ediyorum. Bendeniz bunu Heyeti Âliyeniz namına kabul etmem. (Hiçbirimiz kabul etmiyoruz sesleri.)

Efendiler! Teşkilâtı Esasiye Kanununu yaptığımız zaman Meclisin müddeti devamını müstemiren kabul ettik. İstanbul Meclisi Mebusanında, Meclis dört ay için bir tahsisat alırdı. Meclis fevkalâde içtimaa davet edildiği zaman içtima bir hafta devam etse de bir tahsisat verilirdi. Halbuki biz Meclisi müstemir olarak kabul ettiğimiz için bu defa fevkalâde içtima ettik ve içtima ettiğimiz için de katiyen Âzayı Kirama ayrı bir tahsisat vermedik. Binaenaleyh kanunu lehimize değil, aleyhimize olarak tedvin etmiş olduğumuzu Muhtar Bey anlayabilirler. Muhtar Beyin dediği şekilde, yani eğer mart iptidasından devamı kabul edilirse bizden sonra gelecek her Meclise dört ay için bir tahsisat verilmesi icabedecek. Meclis, teşrinisanide içtima ettiğine göre intihap olunacak yeni Meclis teşrinisaniden marta kadar bir tahsisat ve bir de marttan sonra tekrar ertesi marta kadar bir tahsisat alacaktır.

MUHTAR BEY (Trabzon) — Fakat Ali Cenani Bey!..

ALİ CENANİ BEY (Devamla) — Sözümü kesmeyiniz, ben sizi dinledim, Muhtar Bey!

REİS — Riyaset, sizin sözünüzü kesenleri menetti Muhtar Bey. Binaenaleyh söz kesmeyiniz. Riyaset bitarafane hareket eder, müsaade buyurun!..

ALİ CENANİ BEY (Devamla) — Her yeni intihap olunacak Meclis, dört devrei içtimaiye için beş tahsisat alacaktır. Bunda bir zaruret vardır. Bu tahsisat meselesini halletmek lâzımdır. Bendeniz demin de arz ettim. Önümüzde üç devrei içtimaiye var-

dır. Üç devrei içtimaiye için üç tahsisat verilecektir. Bunu isterseniz marttan, isterseniz şimdiden veriniz de martta vermeyiniz, teşrinievvelde veriniz. Alınacak üç tahsisattır. Binaenaleyh katiyen fazla mehuzat yoktur. Üç tahsisattan ibarettir. Mamafih bu alınan paranın fuzulî olduğuna kanaat eden arkadaşlarımız varsa ki, geçen Meclisi Mebusanda Ayıntap Mebusu Mustafa Efendi fuzulî addederek almadı, bu devrede de arkadaşlarımız içerisinde Besim Bey almamış, almayabilirler. (Reye sesleri.)

REİS — Efendim müzakerenin kifayeti hakkında takrir var, okunacaktır :

Riyaseti Celileye

Mesele tavazzuh etmiştir. Kifayeti müzakerenin reye vazını teklif eylerim efendim.

Tokat Mebusu
Emin

REİS — Efendim; müzakerenin kifayeti hakkında olan şu teklifi kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kifayeti müzakere kabul edilmiştir efendim. Takrir okunacaktır :

Riyasete

Büyük Millet Meclisi tahsisatının zirdeki mevadı kanuniye mucibince tespit olunmasını teklif eylerim.

Trabzon Mebusu
Ahmet Muhtar

Madde 1. — Büyük Millet Meclisi azasının teşrinisani bidayetinden ertesi sene teşrinievvel gayesine kadar bir senei içtimaiye tahsisatı üç bin altıyüz liradır.

Madde 2. — 1 Teşrinisani 1340 tarihinden 31 Teşrinievvel 1341 tarihine kadar olan müddet içtimaiye tahsisatının bu senei maliye nihayetine kadar olan miktarı tediye olunmuş olduğundan işbu senei devriyei içtimaiye için 2 400 lira mart bidayetinde tediye olunur.

Madde 3. — İşbu kanunun icrasına Büyük Millet Meclisi memurdur.

Madde 4. — İşbu kanun tarihi neşrinden muteberdir.

Riyaseti Celileye

Büyük Millet Meclisi azayı kiramı kanunu mahsusuna tevfikan on iki aya şamil olmak üzere 1340 senesi tahsisatlarını tamamen istiyfa etmişlerdir. Senei içtimaiye iptidası ile tahsisat senesi mebdeinin tevhidindeki maddî menfaat aşikâr olmakla pek muvafıktır. Yalnız dört aylık fazla tahsisat alınmak suretiyle tahaddüs edecek gayrı kanunî ve gayrı tabiî vaziyete meydan verilmemek üzere 1340 senesi tahsisatından istiyfa edilmiş olan dört aylık (1 200) lira tahsisatın 1 Teşrinisani 1340 tarihinden, 1 Teşrinisani 1341 tarihine kadar ita edilecek olan (3 600) lira tahsisatı seneviyeden icrayı mahsubu ile bakiye kalmış olan (2 400) lira tahsisatın itasına karar verilmesini teklif ederim.

Ordu Mebusu
Faik

REİS — Muhtar Bey; teklifiniz sarih değildir. Müzakere olunan mesele meyanında sizin teklifinizdeki birinci maddenin kabul edilmesini mi istiyorsunuz?

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Bozok) — Olamaz Reis Bey! O müstakil bir tekliftir. Lâyiha Encümenine gitmesi lâzım gelir.

REİS — Elimizde müzakere olunan bir madde vardır. O maddenin makamına kaim olmak üzere sizin teklif ettiğiniz maddeyi mi istiyorsunuz.

MUHTAR BEY (Trabzon) — Efendim; Encümenin getirdiği birinci maddenin yerine bendeniz birinci ve ikinci maddeleri teklif ediyorum.

REİS — Faik Bey sizin teklifiniz teklifi kanunî ve madde halinde değildir. Yanlız madde itibarıyle Muhtar Beyin teklifinin aynıdır. Şu halde Muhtar Beyin teklifine iştirâk ediyor musunuz?

FAİK BEY (Ordu) — Hayır Efendim, ayrı olarak reye koyunuz!

REİS — Efendim, bu iki takriri ayrı ayrı reye koyacağım. Muhtar Bey encümenin teklifindeki birinci madde yerine, kendi teklifinde okunan, birinci ve ikinci maddelerin kaim olmasını teklif ediyor. Bu teklifi reyi âlilerine vazediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum. Kabul etmeyenler lütfen el kaldırmasın... Kabul edilmemiştir efendim.

Faik Beyin de takriri okundu. Tekrara hacet yoktur Faik Beyin takririni kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum. Kabul buyurmayanlar lütfen el kaldırsın... Kabul olunmamıştır. Maddei aynen Reyi Âlinize arz ediyorum. Maddei aynen kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Madde aynen kabul edilmiştir efendim.

Madde 2. — İşbu kanun tarihi neşrinden itibaren meriyülicradır.

REİS — İkinci madde hakkında mütalaa var mı efendim? (Hayır sesleri.)

İkinci maddeyi aynen kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum kabul buyurmayanlar lütfen el kaldırsın... Kabul edilmiştir efendim.

Madde 3. — İşbu kanun Türkiye Büyük Milet Meclisi tarafından icra olunur.

REİS — Mütalaa var mı efendim? (Hayır sesleri.)

Üçüncü maddeyi aynen kabul edenler lütfen işaret buyursun... Aksini reye koyuyorum, kabul etmeyenler işaret buyursun... Kabul olundu efendim.

Efendim! Her iki kanun hakkında tayini esami ile reye müracaat edeceğiz.

(Yoklama suretiyle istihsali ârâya başlandı.)

REİS — Efendim reylerini istimal etmeyen rüfeka varsa lütfen istimal etsin. İstihsâli ârâ hitam bulmuştur.

Reylerin tadadına kadar celseyi onbeş dakika tatil ediyorum.

Hitamı Müzakerat Saat : 3.20

İKİNCİ CELSE

(29 - 30)

Bed'i Müzakerat Saat Dakika 4,00

REİS : Ali Sururi Bey

KÂTİPLER : Ragıp Bey (Zonguldak), Talât Bey (Kângırı)

REİS — Celseyi açıyorum efendim. Muhterem arkadaşlardan bilhassa şu noktayı ricayı lüzumlu görüyorum. Celseler açılacağı zaman vaktiyle salonu teşrif buyursunlar. Bu suretle hem mesaiden kazanılır ve hem de Meclis geç vakte kadar müzakereye devam mecburiyetinde kalmaz. (Çok doğru sesleri.) Bunu bilhassa arkadaşlardan rica ederim.

Birinci celsede intaç olunan kanunların neticei ârâsını arz edeceğim :

Diyarıbekir Mebusu Merhum Ziya Gökalp beyin ailesinin terfihi hakkındaki kanuna yüzeili altı arkadaş iştirak etmiştir. 151 kabul, 4 red vardır. Şu halde kanun 4 redde karşı 151 reyle kabul edilmiştir.

Büyük Millet Meclisinin 1340 senesi bütçesine tahsisatı munzamma itası hakkındaki kanuna 156 arkadaş iştirak etmiştir. 142 kabul, 13 red ve bir müstenkif reyi vardır. Şu halde kanun 142 reyle kabul edilmiştir.

3. — MÜZAKERE EDİLEN MEVAD :

3. — Muvazenei Maliye Encümeninin Tarife Kanununun dördüncü maddesinin tadiline ve Neosalvarsanın gümrük resminden istisnasına dair (2/258) numaralı teklifi kanunî ve mazbatası.

REİS — Müzakeresine başlıyoruz. Malûmu Âliniz bu kanunun birinci maddesi esasen kabul edilmiş ve diğer maddesi Muvazenei Maliye Encümenine gitmişti. Encümenden gelen şekil okunacaktır :

Madde 2. — Berveçhi ati ilâçlar ve alâtı tıbbıye gümrük resminden muaftır.

(1) Neosalvarsan,
(2) İyodür dö potasyum,
(3) Saf biiyodür dö merkür,
(4) Saf purotur iyodür dö merkür,
(5) Saf salisilât dö merkür,
(6) Saf siyanür dö merkür,

(7) Maatefarruat röntgen cihazı (Mezkûr makineyi işletecek derecede olan motor ve dinamoları dahildir.)

(8) Radyum.

REİS — Bu madde hakkında mütalaa var mı?

TUNALI HİLMİ BEY (Zonguldak) — Saçma, uydurma Türkçe olmakta beraber bu Milletin tıbbiye mektebinin resmi lisanı vardır. Neden o lisanca yazılmıyor? (Onların Türkçesi yok sesleri.)

REİS — Efendim maddeyi aynen Reyyi Âlilerine vaz edeceğim.

Maddeyi okunan veçhile kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Aksini reye koyuyorum, kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul olunmuştur.

Efendim, matbu lâyihadaki beşinci madde üçüncü madde olmak lâzım gelir. Şimdi o okunacaktır.

Madde 3. — İşbu kanun tarihi neşrinden itibaren meriyülicradır.

REİS — Mütalaa var mı efendim (Hayır sesleri.) Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul olundu.

Madde 4. — İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

REİS — Mütalaa var mı efendim? Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul olundu.

ALİ CENANİ BEY (Gaziayıntap) — Tayini esami ister.

İSMET BEY (Çorum) — Müzakere edilecek bir kanun daha vardır. O da tayini esami ister.

REİS — Bu kanun da tayını esami ile reye vaz edilmek lâzım geliyor. Müsaade buyurursanız ruznamenin diğer bir maddesi vardır. Onu da müzakere eder ve celsenin sonunda Reyi Âlinize müracaat ederiz.

Yanlız bu kanuna müteallik olarak Muvazeneyi Maliye Encümeni mazbatasında bir şey teklif olunuyor. Tashih mahiyetinde olarak diyor ki : Lâyihayı kanuniyenin iktisap eylediği son şekle nazaran bu kanunun ismi «Tarife kanununun dördüncü maddesinin sanii öşr fıkrasının ilgası ve bazı ilâçlar ve alâtı tıbbiyenin gümrük resminden muafiyeti» hakkında kanun olmak lâzım geliyor ki şekle ait bir tadildir. Bu teklifi kabul ediyormusunuz? (Kabul sesleri.) Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kanunun ünvanı teklif veçhile kabul edilmiştir. Ruznamenin dördüncü maddesinin müzakeresine geçiyoruz

4. — Gaziayıntap Mebusu Ali Cenani Beyin; Maliye Vekâleti, muhtacini zürraa verilen tohumluk bedellerini avans addederek, Ziraî Mahsubu Umumî Kanunun birinci maddesinden istifade ettirmekte teretdüt ettiğinden mezkûr maddenin Muvazenei Maliye Encümenince tefsirine dair (4/205) numaralı takriri ve muvazeneyi maliye encümeni mazbatası :

Riyaseti Celileye

Mahsubu Umumî kanununun birinci maddesinde üçyüz yirmi dört senesinden 1339 senesi gayesine kadar her nevii matlubat hazinenin her nevi düyuna icrayı mahsubu musarrah olduğu halde avans sureti ile verilen paraların mahsup muamelesinden istisna edilmiş olmasına mebni gerek vilâyatı şarkiye, gerek vilâyatı garbiye ile Adana'nın düşmandan tahlislerini müteakip mühtacini tavizen verilmiş olan tohumluk bedellerinin avans mahiyetinde telâkki edilerek aynı zürradan harbı umumî içinde iaşe namıyle ve öşürle bir iki misil olarak tahsil olunan zehair bedelleri ile mahsupta Maliye Vekâleti tereddüt etmektedir, meseleyi muhtacı tefsir görmektedir. Halbuki Mahsubi Umumî Kanunun mevzubahis birinci maddesindeki avanstan bazı tüccaran ve müteahhitlerle mutemetler ve hazineden nakten verilen paralar maksut olup harbı umumî ve istiklâl muharebatında harbin her türlü barı meşakını sırtında taşıyan, harpten evvel çok zarar gören çiftçilerimize düşmandan kurtuldukları zaman yeniden istihzalâta başlayabilmek için muveneten verilen tohumluk zahire veya tohumluk bedellerinin avans adedilemeyeceği aşikâr olmakla beraber defi teredüt için mezkûr maddenin tefsiri zımınında takririmin Muvazeneyi Maliye Encümenine havalisini rica ederim.

26 teşrinievvel 1340
Gaziayıntap Mebusu
Ali Cenani

Muvazenei Maliye Encümeni Mazbatası

Gaziantep Mebusu Ali Cenani Beyin encümenimizce havale edilen işbu takriri Maliye Vekili Abdülhalik Beyin huzuru ile mütalaa ve tetkik edildi.

Haklarında Mahsubu Umumî Kanunun birinci maddesi ahkâmı cari olamayacağı mezkûr maddenin fıkraî ahiresinde zikredilen avans kelimesinin istihlâs edilen maheller ahalisi ile sair «zürraa tavizen verilen tohumluk bedellerine de şamil olup olmadığında Maliye Vekâletince tereddüt olunarak zürraın Hazinede olan matlubatı ile taviz edilen zahire bedellerinin mahsub edilemediği anlaşılmıştır. Halbuki fıkraî mezkûrede muharrer avans kelimesinden, İştirâ-

edilecek eşya mukabili olarak bazı tüccaran ve müteahhitlere veyahut badessarf evrakı müsbitesi ait olduğu daireye verilmek üzere mütemetlere karzen verilen paralar maksut olup harp veya düşman istilâsı sebebi ile düçar sefalet olan çiftçilere muaveneten ve tavizen verilmiş olan tohumluk ve yemliğin zahire bedellerinin avans ad ve telâkkisine imkân ve mahal olmadığı cihetle çiftçilere tavizen verilen zehair veya bedellerinin mahsubu umumi kanununa tevfikan icrayı mahsubu iktiza edeceğinden Heyeti Celilede müstacelen tahtı karara alınması lüzumunu arz eyleriz.

28 Teşrinievvel 1340

Reis Gümüşhane Hasan Fehmi	Matbata Muharriri Gaziayıntap Ali Cenani
Kâtip	Âza Giresun
Âza Kırşehir Yahya Galip	Âza Trabzon Ahmet Hamdi

Âza
Sivas
Rasim

REİS — Mütalâa var mı efendim?

İSMET BEY (Çorum) — Mazbata münderecatına nazaran (İstilâdan kurtarılan mahaller muhtacini zürraın) gibi bir tabir vardır ki, mutlak değildir. Bilûmumu mühtacini zurraa verilen tohumluk bedellerinin bu tefsire göre mahsubu lâzım gelir. Buna göre mazbatadaki takyidin refi icap eder.

MUVAZENEYİ MALİYE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ ALİ CENANİ BEY (Gaziayıntap) — Efendim, zürraa muhtelif senelerde tavizen tohumluk zahire verilmiştir. Harbi umuminin sonlarına doğru 1333 senesinden itibaren muhtelif tarihlerde memleketin muhtelif yerlerine tavizen tohumluk ve yemeklik verilmiştir. Encümen bunların cümlesini Mahsubu Umumi Kanununun dairei şümulünde ad etmektedir. (Tabiî sesleri) Yalnız Ziraat Bankasının kendi emvalinden vermiş oldukları vardırki, onlar müstesnadır. (Tabi' sesleri) Yalnız hazineden tavizen verilmiş olan tohumluk bedelleri Mahsubu Umumi Kanununun birinci maddesi mucibince mahsubolunmak suretiyle encümen tefsir etmiştir, mesele bundan ibarettir.

REİS — Başka mütalaâ var mı efendim? Mazbatayı kabul buyurunlar lütfen ellerini kaldırsın... Kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul olunmuştur efendim.

Ruznamedeki beşinci maddenin müzakeresine geçiyoruz.

5. — 1339 senesi Sıhhiye bütçesinin tahsisatı fevkalâde faslından mecburi hizmete tabi etibba zemaimi ve tıp talebesi masarifi için açılacak fasıllara (10 145) liranın nakline dair Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye Vekâletinden mevrut tezkere ve Muazeneyi Maliye Encümeni teklifi kanunu ve mazbatası :

Türkiye Cumhuriyeti
Umuru Sıhhiye ve Muaveneti
İçtimaiye Vekâleti
Muhasebeciliği
778

76

Türkiye Büyük Millet Meclisi Muazenei Maliye Encümenine Riyaseti Âliyesine

Etibbanın hizmeti mecburesi hakkında Meclisi Âlice kabul buyurulan kanunun üçüncü maddesi mucibince bir kararname ile tespit edilecek mahaller etibbasına maaş ve tahsisatı fevkalâdelerinin bir misline kadar aledderecat ita edilecek zamaim için bütçede bir faslı mahsus mevcut olmadığından derdesti tanzim olan mezkûr kararnamenin tastikını müteakip zemaimi mezkurenin itasına imkân hâsıl olmak üzere Sıhhiye bütçesinin üç maddeden ibaret bulunan 184 ncü faslına dördüncü (Etibba zamaimi) olarak bir madde ilâvesi veyahut (D/193) namiyle yeniden bir fasıl küşat edilerek mezkur bütçenin 193 ncü tahsisatı fevkalâde faslı eyyamı hâliyesi tasarrufatından (35 000) liranın mezkür madde veya fasla nakil ve ilâvesi hususunun tahtı karara alınarak Başvekâleti Celile vasıtası ile Maliye Vekâletine ve Divanı Muhasebat Riyaseti ile Vekâleti aciziye tebligat icra buyurulmasını rica eylerim efendim.

21 Teşrinisani 1339
Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye
Vekili
Dr. Refik

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Muvazenei Maliye Encümeni
171

Muvazenei Maliye Encümeni Mazbatası
(Esbabı Mucibe)

Etibbanın hizmeti mecburesi hakkında 8 Teşrinievvel 1339 tarih ve 369 numaralı Kanunun üçüncü

maddesi mucibince Sıhhiye Vekâletince tespit ve ilân edilecek mahallere tayin olunacak tabiplere maaş ve tahsisatı fevkalâdeleri mecmuunun nisfından noksan olmamak üzere verilecek zam için bütçede muayyen tahsisat mevcut olmadığından 1339 senesi Sıhhiye bütçesinin 193 ncü tahsisatı fevkalâde faslı eyyamı haliye tasarrufatından (35 000) liranın bu husus için açılacak faslı mahsusa tefriki Sıhhiye Vekâletinin 20 Teşrinisani 1339 tarihli tezkeresinde talep edilmesi üzerine keyfiyet Sıhhiye Vekili huzuru ile müzakere olundu :

Salifüzzikir kanunun üçüncü maddesi mucibince zammı muhasesat verilmesi icabeden 156 mahal bulunup bunlara şehri 8 525 lira zam verilmesi icabettiği ve hükümetin lüzum göstereceği mahallere üç sene hizmet edeceklerini elyevm müteaddit 54 tıp talebesi mevcut olup bunların leyli ikmali tahsil masrafları için beheri otuz liradan kezalik şehrî 1 620 liraya ihtiyaç bulunduğu anlaşılmasına ve fasıldan fasıla nakli muhasesat bir kanuna mütevakkıf bulunmasına binaen 1339 senesi Sıhhiye bütçesinin 193 ncü tahsisatı fevkalâde faslı eyyamı haliye tasarrufatından 10 145 liranın tenzili ile bundan 8 525 lirasının mecburî hizmete tabiî etibba zammiyatı ve 1 620 lirasının tıbbiye talebeleri ibate, iaşe, ilbas masrafları namları ile açılacak (B/193) (C/193) fasıllarına bir aylık ihtiyaç mukabili olarak nakli için muktazi lâyihai kanuniye tanzim edilmiştir. Müstacel ruznameye ithali ile kabulü heyeti umumiyeye arz olunur. 2 . 2 . 1340

Muvazenei Maliye	
Encümeni Reisi	Mazbata Muharriri
Saruhan	Gaziayıntap
Reşat	Ali Cenani
Kâtip	Aza
	Bursa
	Osman Nuri
Aza	Aza
Denizli	Isparta
Mashar Müfit	Mükerrem
Aza	Aza
Maraş	Konya
Tahsin	Kâzım Hüsnü
Aza	Aza
Antep	Sivas
Ahmet Remzi	Rahmi

1339 senesi Sıhhiye Bütçesinin tahsisatı fevkalâde faslından mecburî hizmete tabi etibba zemaimi ve tıbbiye talebesi masarifi için açılacak fasıllara (10 145) liranın nakline dair lâyihai kanuniye

Madde 1. — 1339 senesi Sıhhiye bütçesinin 193 ncü tahsisatı fevkalâde faslından (10 145) lira bittenzil bundan (8 525) lira mecburî hizmete tabi etibba zemaimi ve (1 620) lira tıbbiye talebeleri ibate, iaşe, ilbas masrafları namları ile açılacak (B/193), (C/193) fasıllarına naklolunmuştur.

Madde 2. — İşbu Kanun tarihi neşrinden muteberdir.

Madde 3. — İşbu Kanunun icrasına Maliye, Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye vekilleri memurdur.

ALİ CENANİ BEY (Gaziayıntap) — Efendim; burada 1339 bütçesi üzerine vaktiyle tahsisatı munzamma istenmiştir. 1339 senesi zaten senelik bütçe olduğu için senesi geçmiş bütçe üzerine tahsisatı munzamma verilemez.

Sıhhiye Vekâleti de bundan feragat etmiştir, binaenaleyh lâyihanın müzakeresine mahal yoktur.

REİS — Encümen namına mı söylüyorsunuz efendim?

ALİ CENANİ BEY (Gaziayıntap) — Evet efendim, hıfz edilmek lâzım gelir.

İSMET BEY (Çorum) — Müzakeresine mahal olmadığını reye koyunuz Reis Bey;

REİS — Ali Cenani Bey bu lâyihanın müzakeresine ihtiyaç kalmadığını söylüyorlar. Bu mütalâaya tevfikan müzakeresine mahal olmadığını kabul buyuranlar. («Vekil ne diyor» sesleri, «Vekil yok» sesleri)

REİS — Çağırdık gelmedi efendim. («Hastadır» sesleri)

RUŞEN EŞREF BEY (Karahisarısahip) — O halde tâlik edelim efendim.

MASHAR MÜFİT BEY (Denizli) — Vekil Bey olsa bile yine olamaz 1339 senesine aittir, imkân yoktur.

REİS — Zaten reye arz ettim efendim. Müzakeresine mahal olmadığını kabul buyuranlar lütfen ellerini kaldırsın... Kabul buyurmayanlar ellerini kaldırsın... Müzakeresine mahal kalmamıştır efendim.

6. — İstanbul limanının umuru idare ve inzibatı hakkında (1/306) numaralı Kanun lâyihası ve Müdafaai Milliye ve Adliye Encümenleri mazbatası :

REİS — Efendim, lâyihai Kanuniyenin heyeti umumiyesi hakkında beyanı mütalaa edecek arkadaş var mıdır? (Hayır sesleri) Şu halde maddelere geçilmesini reyi alinize arz edeceğim.

TİCARET VEKİLİ HASAN BEY (Trabzon) — Heyeti Umumiyesi hakkında söz istiyorum efendim.

REİS — Buyurun.

TİCARET VEKİLİ HASAN BEY (Trabzon) — Efendim; mevzuubahsolan lâyihai kanuniye İstanbul limanı umuru inzibatiye vesairesi hakkında birtakım mevadı ihtiva etmektedir. Bu lâyiha bendenizin bulunmadaığım zamanda Heyeti Vekile tarafından ihzar edilmiş ve Meclisi Âlinize sevk edilmiş, encümenlerde müzakere edilmiş, liman reisine hakkı kaza bahşeden ahkâmı cezaiyesi hakkında da Adliye Encümeninin noktayı nazarı istihsal edilmiştir. Şu halde lâyiha, hududu esasiyesi itibarıyle üç meseleyi ihtiva ediyor. Birisi İstanbul limanının umuru inzibatiyesinin tanzimine müteallik ahkâmdır ve bu tabiî lüzumlu ve zaruridir. İkincisi, ahkâmı cezaiyedir ki, bu kısım hakkındaki, noktayı nazarını adliye encümeniniz izhar etmiştir. Üçüncü kısım ki, zannımca bu mesain İstanbul limanının umuru inzibatiyesine ait olan lâyihai kanuniyede ahzı mevki edemez. Lâyihai tetkik buyuran rüfekayı kiram da farkındadırlar ki, Hükümetin teklifinin 32 ve 34 ncü maddeleri ve encümenin muaddel teklifinin 37 ve mütevali üç maddesi doğrudan doğruya ahkâmı iktisadiyeyi ihtiva ediyor ve mevzu bir kanunun ahkâmını ilga ediyor. Derhatır buyururlar ki, İstanbul'da vaktiyle birçok gedikler vardı. Bu gediklerin görülen suiistimal ve sui idarelerine nihayet verilmiş ve o zaman Hükümetçe yapılan bir kanunla bütün gedikler ilga edilmiştir.

Halbuki 32 nci madde ve muaddel şekilde 37 nci madde doğrudan doğruya ilga edilen bu gediği iade eden bir maddedir. Bundan başka İstanbul liman riyasetine İstanbul limanının tahliye tahmil hususatını ifa edecek olan merakibi bahriyenin tarifesini vermek hakkını veriyor. Bu ahkâmı iktisadiye ve bir kanunla ilga edilmiş olan eski gedikler hakkındaki ahkâm, Meclisi Âlinin şimdiye kadar mesaili iktisadiyede Hükümete verdiği direktif veçhelere muhalif birtakım esasatı ihtiva etmektedir. Maddeler hakkındaki mütalaamı maddelere sıra gelince arz edeceğim. Sırf umuru inzibatiyeye ait olan ahkâm doğrudur ve bendeniz de tetkik ettim ve yeni ticaret encümenineniz de bu lâyiha ile alâkadar olmuştur, lâyihayı tetkik etmiştir. Bazı maddeler tadil edilmiştir, bazı maddeler çıkarılmıştır. Lâyihanın yalnız umuru inzibatiyeye ait bir şekilde çıkarılması lâzımdır. Yoksa hiç ifade edilmeksizin bazı umuru iktisadiyenin ve arz ettiğim gibi bir kanunla ilga edlmş olan gedikleri istihdaf eden mevadın bu lâyihada ibka edilmemesi iktiza eder.

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Bozok) — Encümene mi istiyorsun?

TİCARET VEKİLİ HASAN BEY (Devamla) — Heyeti Celilenizden istirham ediyorum. Bu lâyihanın bir defa ticaret encümeninde retüş edilmesi muvafık olur. (Muvafık sesleri)

VEHBİ BEY (Karesi) — Efendim; bendeniz de şekle ait söyleyeceğim. Vekil Beyin teklifi veçhile bunun ticaret encümenine gidip encümence İstanbul limanının ticaretine müteallik kısımlarının da mütalaa ve tetkik edilmesi lâzımdır. Binaenaleyh ticaret encümenine havalesini teklif ediyorum.

REİS — Efendim; lâyihanın Ticaret Encümenine havalesi talep olunuyor. Ticaret Encümenine havalesini kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye vaz ediyorum. Kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Ticaret Encümenine havalesi kabul buyuruldu. Ruznamedeki yedinci maddeyi müzakere edeceğiz.

7. — Zonguldak Mebusu Halil ve Niğde Mebusu Galip Beylerin esarin gılâsı ve mesken ücretlerinin yüksekliği dolayısıyle Ankara şehrinde ifayı vazife eden memurini mülkiyeye zemaim icrasına dair (2/265) numaralı teklifi kanunisi ve reddine dair Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası :

REİS — Efendim; mazbata hakkında mütalaa var mı?

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Bozok) — Efendim; Muvazenei Maliye Encümeni lâyihai reddetmiş. Bendenizce ret, muvafık değildir. Ankara'daki, esarin gılâsı, mesken buhranı, memurinin vaziyeti hepimizce malumdur. Bunu böyle reddetmektense elimize tevdi edilen 1341 senesi bütçesinin Muvazenei Umumiye Kanununda Hükümet bu noktayı düşünerek tahsisat koymuştur. Binaenaleyh o tahsisat müzakere edildiği sırada beraberce müzakere edilmek üzere tevhidini rica ediyorum. (Muvafık sesleri)

TUNALI HİLMİ BEY (Zonguldak) — Bendeniz de aynı teklifte bulunuyorum ret, katiyen caiz değildir.

FERİT BEY (Çorum) — Efendim; zaten encümen de bu iş hakkında tetkikatta bulunuyoruz. Esasen pahalılık zamanının tezyidi Muvazenei Umumiye Kanunu ile Hükümetçe teklif edilmiştir. Bu iş derdesti tetkiktir ve bu meselenin umumî ve şamil olmak üzere bir esasa raptını encümen nazarı dikkate almıştır. O meyanda bu da nazarı dikkate alınır. Süleyman Sırrı Beyin teklifi muvafıktır. Muvazenei Maliye Encümenine havalesini teklif ediyoruz. Encümene tevdi edilsin. (Muvafık sesleri)

REİS — Başka mütalaa var mı efendim? Şimdi şifahen vukubulan talep ve tekliflere karşı iki şık var; birisi; bu mazbatayı Heyeti Umumiyede tehir etmek, alıkoymak ve birisi de encümene göndermek, hangisini terviç buyuruyorsunuz? (Encümene sesleri) Encümeni derdesti müzakeredir diyor. Eğer tasvip buyuruyorsanız bunu da encümene iade edelim.

VEHBİ BEY (Karesi) — Efendim; Encümenden şunu anlayalım; Encümende düşünülen şey yalnız Ankara için mi mezubahistir. Yoksa bütün memleket için mi? Ferit Beyefendinin verdikleri izahatta bütün memleketteki memurların terfihi mevzubahistir. Hükümet bir teklifte bulunmuştur, binaenaleyh o başkadır, bu başkadır. Bütün memurlar hakkında Muvazenei Umumiye Kanununda mevcut madde Encümence intaç edile dursun, hassaten yapılmak istenilen bu muamelei Encümen kabul etmemiştir, Heyeti Celilece bunu tasvipten başka yapacak bir şey yoktur. Tasvip etmek lâzımdır.

FERİT BEY (Çorum) — Efendim; Vehbi Beyin buyurdukları mesele nazarı dikkate alınmıştır. Yani umuma aynı surette verilecek veyahut tezyidi kıymeti müsavi olacak mahiyette değildir. Esaslı bir kaideye rapt etmek ciheti mevzuubahistir. Onun için meselâ Ankara'nın, Zonguldak'ın ve Sivasın ahvali hususiyeleri de nazarı dikkate alınacaktır. Binaenaleyh bu mazbatanın bugün müzakeresine lüzum yoktur.

REİS — Efendim; Encümen tarafından verilen izahata göre bu mazbatanın Muvazeneyi Maliye Encümenine gönderilmesini kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reyi âlinize koyuyorum... Kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsınlar... Kabul olunmuştur. Efendim! Sekizinci maddenin müzakeresine geçiyoruz.

8. Deyne mukabil hazine namına tefevvüz olunan emlâkin değin tamamı ile tesviye edildiği takdirde âşar hakkında tatbik olunan muameleye kıyasen iadesi caiz olup olmadığının tefsirine dair Maliye Vekâletinden mevrut (2/170) numaralı tezkere ve Kavanini Maliye Encümeni mazbatası :

REİS — Okunacaktır:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Hülâsa :

Eyüp Sultan Posta ve Telgraf Müdüriyetinden mütekait Hacı Rifat efendinin değinine mukabil Hazine namına tefevvüz olunan hane ve arsanın mumaileyhin deyinini tamamen tesviye eylediği takdirde âşâr hakkında tatbik olunan muameleye kıyasen iadesi caiz olup olmadığına dair.

Üsküdar da Tabaklar mahallesinde bir numaralı hanede mukim Eyüpsultan posta ve telgraf müdüriyetinden mütekait hacı Rifat imzası ile verilen arzuhalda mezkûr müdüriyette mamasarifi muhakeme ve saire tahakkuk eden yirmi üç bin küsur kuruş zimmetine karşı mutasarrıf olduğu hane ve arsası onyedi bin kuruşla Hazine namına bittefevvüz mütebaki altı bin kuruş raddesinde kalan zimmetinin de tekaüt maaşından mukassatan kat ve tevkif ve fazla olarak da hane için senevî yetmiş lira bedeli icar alınmasına giyabında karar verilmiş olduğundan her iki şekil ve surette kat ve tevkif edilen mebaliğin zimmetine mahsubiyle mütebaki zimmeti kaldığı takdirde onu da defaten tediye etmek şartiyle emlâkinin iadesi istida olunmuş ve ledelhavale vekâleti âciz hukuk müşavirliğinden yazılan 15 teşrinievvel 1339 tarihli mütalaa namede mültezim ve küflâsının aşâra olan deyinleriden dolayı Hazine namına tefevvüz edilen emvali gayri menkulenin, deynin mamasraf tesviye olunduğu takdirde sahibi evvellerine iadesi hakkında ahkâmı kanuniye mevcut ve cihatı saireden dolayı Hazineye medyûn olupta maamasraf tediyei deyin edildiği surette emvali mezkûrenin iadesine dair sarahatı kanuniye gayri mevcut olmakla beraber âşârdan mütevellit düyûndan dolayı tefevvüz edilen emvali gayri menkülenin şerâiti muharrere dairesinde sahibi evvellerine iadesi hususundaki esbabı mucibei kanuniye âşârdan maada alacakların temini istiyfası için Hazinece tefevvüz olunan emvali gayri menkule hakkında da varit olduğu ve buna kıyasen müstedii mumaileyh yalnız maaşından kat olunan meblâğ mahsup edilmek ve bedeli icar olarak emvali gayri menkülesinden alınan meblâğ mahsup olunmamak şartları ile mütebaki deynini maamasraf bitemamiha tesviye eylediği takdirde emvali mezkûrenin iadesi makamı Vekâletin tensibine taliken dermeyan olunmuşsa da kanundaki sarahat âşâr mültezimlerine mahsus olup suveri saire ile Hazineye medyum olanların emlâki teşmili ya kanun vazı veyahut tevsiri halinde mümkün olabilip her iki şekilde Vekâleti acizinin salâhiyeti haricinde olmakla sureti istida ve mütalâai maruzaya göre kanunun tefsiri hususunun icabedenlere emir ve havale buyurulması mâruzdur efendim.

7 Teşrinisani 1339

Maliye Vekâleti Vekili
Hasan Hüsnü

Kavanini Maliye Encümeni mazbatası

16 . 12 . 1339

Üsküdar da mukim Eyüpsultan posta ve telgraf müdüriyetinden mütekait Hacı Rifat Efendinin deynine mukabil Hazine namına tefevvüz olunan hane ve arsanın mubaileyhin deyninin tamamen tesviye edildiği takdirde âşâr hakkında tatbik olunan muameleye kıyasen iadesi caiz olup olmadığına dair Maliye Vekâletinden mevrut 7 Teşrinisani 1339 tarihli tezkere Encümenin 25 Teşrinisani 1339 tarihli İçtimaında müzakere olundu. Hazine namına tefevvüz olunan emvali gayri menkulenin âşâr deynine kıyasen hukuku hazinenin başkaca temini halinde iadesinin bilkıyas caiz olacağı şeklinde tefsiri muaffık görülmüş olmakla . Heyeti Umumiyenin nazarı tasvibine arz olunur.

Kavanini Maliye Encümeni Reisi	Mazbata Muhariri
Trabzon	Kayseri
Abdullah	Ahmet Hilmi
Kâtip	Aza
Konya	Mardin
Tevfik Fikret	Necip
Aza	Aza
Elâziz	Karesi
Mustafa	Osman Niyazi

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Kavanini Maliye Encümeni
Karar
64

21 . 2 . 1339

Kavanini Maliye Encümeni Mazbatası
Riyaseti Celileye

Üsküdarda mukim Eyüpsultan Posta ve Telgraf Müdüriyetinden mütekaid Hacı Rıfat Efendinin deynine mukabil Hazine namına tefevvüz olunan hane ve arsanın, deynini tamamen tesfiye eylediği takdirde aşar hakkında tatbik olunan muameleye kıyasen iadesi caiz olup olmayacağına dair evrak evvelce Maliye Vekâletinin tefsir talebini havi tezkeresi üzerine Encümenimizce mütalââ edilmiş ve kıyasen iadesi suretinde tefsir kararı ile heyeti umumiyeye takdim olunmuşdu. Heyeti Umumiyece bilmüzakere sarahatı kanuniyeye karşı tefsirin caiz olamayacağı ve icab ederse kanunun tadil veya tezyili kararı ile tekrar Encümenimize havale buyurulmuş ise de Maliye Vekili Beyefendinin huzuru ile tekrar müzakere edildi de Vekili müşariileyhin mütalââsı veçhile encümenimizde tadil ve tezyile taraftar olamadığının arzı ile Heyeti Umumuyeye takdim olunur.

Kavanini Maliye Encümeni Reisi	Mazbata Muharriri ve Kâtip
Elâziz	Zonguldak
Mustafa	Halil
Aza	Aza
Mardin	Elâziz
Necip	Naci
Aza	Aza
Malatya	Giresun
Reşit	Musa Kâzım

REİS — Efendim; mazbata hakkında mütalââ var mı? (Kabul sesleri) Şu halde reyi âlinize vaz ede ceğim. Kavanini Maliye Encümeni mazbatasını kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın.. (Anlaşılmadı izahat verilsin sesleri) Aksini Reyi Âlinize koyacağım mazbatayı kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın.. Mazbata kabul olunmuştur.

Ruznamenin dokuzuncu maddesinin müzakeresine geçiyoruz:

9 — Hafta tatili kanunu mucibince Hiristiyan ve ecnebilere ait mekteplerin de Cumagünü tatil edilip edilmiyeceğinin tefsiri hakkında Başvekâletten mevrut 2/211 numaralı tezkere ve İktisat Encümeni mazbatası :

REİS — Okunacaktır :

Türkiye Cumhuriyeti Başvekâlet
Kalemi Mahsusu Müdüriyeti

Adet	Ankara
6	29 . 1 . 1340
412	

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Haftalık Tatil Kanununun tatil günü 24 saatten dûn olmamak üzere Cuma günü olduğu musarrah ise de tadat edilen müessesat arasında mektepler tabiri bulunmadığından hiristiyan ve ecnebilere ait hususi mekteplerde de tatil gününün Cuma olup olmamasında tereddüt hasıl ve bazı taraflardan istifsar vaki olduğu Maarif Vekâleti celilesinden izbar kılın-

makta ve keyfiyet tefsire müteallik bulunmakta olmakla ifayı muktezasına müsaadei Riyasetipenhilerini istirham eylerim efendim.

Başvekil
İsmet

Türkiye
Büyük Millet Meclisi
İktisat Encümeni

Karar 36 — Ankara 27 . 2 . 1340

İktisat Encümeni Mazbatası Riyaseti Celileye

Haftalık Tatil Kanununda tatil günü yirmi dört saatten dun olmamak üzere Cuma günü olduğu musarrah ise de tadat edilen müessesat arasında mektepler tabiri bulunmadığından Hiristiyan ve ecnebilere ait hususi mekteplerde de tatil gününün Cuma olup olmamasında tereddüt hasıl ve bazı taraftan istifsar vaki oldùğu Maarif Vekâleti celilesinde izbar kılınmakta ve keyfiyet tefsire müteâllik bulunmakta olmakla ifayı muktezası beyanı ile Beşvekâletten mevrut tezkere Heyeti Umumiyeden Adliye ve İktisat Encümenlerine havale buyurulmuş ve mesele tamamı ile iktisadî mesailden olması itibariyle Adliye Encümenimize tevdi kılınmakla tetkik olundu.

Hafta tatili Kanunu iktisadî nazardan yani memur, amele, hademe vesair işçilerin haftada bir gün istirahat etmesini temin gayesi ile tanzim edilmiş olup elyevm Türkiye Cumhuriyeti hududu dahilindeki bilcümle mektepler de müdür, muallim ve hademe olarak müslüman Türkler bulunduğu gibi talebenin de ya cümlesi ya ekseriyeti azimesi veyahut bir kısmı mühimmi Türk ve Müslüman evlâdı bulunduğundan tatil gününün Cuma günü olması tabiî ve mantiki olduğunun istifsar olunan meseleye tefsir olarak Heyeti Umumiyeye arzı iktisat encümenince müktefikan karargir olmuştur.

İktisat Encümeni Reis Vekili
İstanbul
Kâtip
Ertuğrul
Ahmet İffet Bey
Bulunmamıştır

Mazbata Muharriri
İstanbul
Aza
İzmir
Mustafa Rahmi

Aza
Karahisarı Şarkî
İsmail Hakkı

Aza
Adana
Mehmet Kemal

Aza
Gümüşhane
Zeki

Aza
Ertuğrul
Doktor Fikret

ZİRAAT VEKİLİ ŞÜKRÜ KAYA BEY (Menteşe) — Bu kanunu teklif eden rüfeka arasında.. (Kürsüye sesleri)

TEVFİK FİKRET BEY (Ertuğrul) — Ne sıfatla söylüyorsunuz?

ŞÜKRÜ KAYA BEY (Menteşe) — Mebus sıfatı ile. Bu kanunu teklif eden rüfeka arasında bendeniz de vardım. Bu kanun tanzim edilirken, teklif olunurken ve tetkik olunurken gerek encümenlerde ve gerek Meclisi Âlide dinî mülâhazalar dairesinde yapılmamıştır. Bu kanunun sebebi vazı iktisadidir. Binaenaleyh; Türkiye de sâkin yerli, yabancı müslim ve gayrı müslim her ferde âm ve şamildir. Bunda müessesatı hayriye ve müessesatı diniye dahi dahildir ve yine bunda mekâtibi tedrisiye ve maliye dahi dahildir. Herkes hakkımda âm ve şamil bir kanundur.

ZEKİ BEY (Gümüşhane) — Tefsir zayıftır.

ŞÜKRÜ KAYA BEY (Menteşe) — Tefsir zayıf olduğu için arz ettim.

Süleyman Sırrı Bey (Bozok) — Tefsire lüzum yoktur.

TUNALI HİLMİ BEY (Zonguldak) — Efendim bir kelime; (Hiristiyan ve ecnebi) denilmiş şu halde müseviler ne olacak? Binaenaley (Gayri müslim ve ecnebiler) Kàydı konulmalıdır.

REİS — Başka mütalaâ yoktur. Mazbatayı Reyyi Âlinize vaz edeceğim. Okunan mazbatayı kabul edenler lütfen el kaldırsın.. Aksini Reyyi Âlinize koyuyorum. Kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın.. Kabul olunmuştur.

Efendim! Ruz namedeki onuncu maddenin müzakeresine geçiyoruz:

10 — Karesi Mebusu Ahmet Süreyya Beyin; âher mahallere nakledilmiş eşhasın emval ve matlubatı metrukesi hakkında 12 Eylül 1331 tarihli kanunu muvakkatin bazı mevadı ile 20 Nisan 1338 tarihli Emvali Metrûke kanununu muaddel 15 Nisan 1339 tarihli kanuna zeyl olmak üzere (2/215) numaralı teklifi kanunisi ve Kavanini Maliye Encümeni mazbatası:

REİS — Okunacaktır :

Riyaseti Celileye

15 Nisan 1339 tarih ve 333 numaralı kanunla bazı mevadı tadil edilmiş olan 13 Eylül 1331 tarihli tasfiye kanununa nazaran infikâk eden eşhas zimmetindeki matlubat iddia edenlerden Türkiye de mukim olanların komisyonların tarihi teşekkülünden itibaren dört ay ve memaliki ecnebiyede bulunanların da altı

ay zarfında mezkur komisyonlara müracaatla alacaklarını kayıt ve kabul ettirmeleri lâzım gelmektedir. Bu müddetlerin mürurundan sonra vukuu bulacak her nevii müracaata tasfiye komisyonlarının kapuları mesdut olup asabı matlubatın ancak mahakimi aidesine müracaata salahiyetleri vardır. Fakat, bu kayıt bir çok hakiki ashabı hukuku cidden mağduriyete mahkum bir vaziyette ilka etmektedir.

Gerçi tasfiye komisyonlarına müracaat için tayin olunan bu pek kısa müddetler zarfında mezkur komisyonlara giderek iddialarını kayıt ve kabul ettirmiyenlerin inkizayı müdetten sonra mahakimi aidesine müracaatla istihsali hukuk edebilecekleri imkânı nazariyeten mevcutsada hakikatta bu imkân maddeten temini hukuka kifayet etmemektedir. Zira tasfiye komisyonları tarafından tetkik olunan iddialar üzerine ittihaz olunan mukarreat; bidayet mahakimince badettescil hemen iktisadı katiyet ederek tasfiye komisyonları elinde bulunan eşya ve nukuttan istiyfayı hukuk edilebilir. Halbuki doğrudan doğruya mahakimi adliyeye müracaat edilerek alınacak olan hüküm ve ilâmat, istinaf ve temyize tâbi bu kabil deavide maliye memurları hasım olduklarından istinaf ve temyizi dava mecburidir. Bu sebeple yedinde kâtibiadilden musaddak bir senet bulunan sahibi matlubun bile bidayet mahkemesinden bir ilâm alıp bunu mahkemei istinaf ve temyizden geçirterek iktisabı kattiyet ettirip lâzımülinfaz bir hale getirinceye kadar tasfiye komisyonlarında mevcut kabili hacz ve ilâmın maddeten infazına kafi hiç birşey kalmaması pek muhtemel ve tabiidir. Hakikatta ise tasfiye kanununun neşr ve ilanından sonra asker olarak tahtı silâhta bulunmak, memleketin pek uzak ve yolsuz vesaiti istihbariyesi mefkud veya pek nakâfi olan mahallerinde bulunmak, harici vatanda olupta müracaat edilecek komisyonun bulunduğu mahalde tevkil edebilecek bir kimse tanımamak ve memleketin geçen dört sene zarfında uğradığı keşmekeş ve muhaceret dertlerinde birçok asabı matlubun evrak ve senedatını kaybederek uzun müddet elde edememiş olmak vesaire gibi bir çok esvaptan nâşi dört veya altı ay zarfında tasfiye komisyonuna müracaat edememekten dolayı berveci meşruh elim bir vaziyeti hukikiyeye düçar olarak matlubunun tahsiline muktedir olamaması lâzımei adlı ve musavata göre hiç de şayanı tecviz olamaz. Binaenaleyh tasfiye komisyonlarının ifaye vazife ettikleri müddetce senedatı resmiyeye müstenit iddiaların istima ve evrakı mütevveriasının kayıt ve kabul etmesini müktazi bir madde müzeyyelenin kanunu mezkure ilâvesini teklif eder ve indelhace bu hususda vazil ve kâfi tafsilât ve emsilei hukukiye ita ve irae edeceğimi arz eylerim.

Teklifi Kanunî

Aher mahallere nakledilen eşhasın emval ve dûyun ve matlubatı metrukesi hakkındaki 17 zilkade 1333 ve 13 Eylül 1331 tarihli kanunu muvakkatın bazı mevadı ile 30 Nisan 1338 tarihli emvalı metrûke kanununu muaddil 15 Nisan 1339 tarih ve 1333 numaralı kanuna tezyil olunan maddei kanuniyedir:

Madde 1 — Senedatı resmiyeye müsteniden vaki olacak matlubat iddialarını tasfiye komisyonları ifayı vazife ettikleri müddetce kayıt ve kabul ederler.

Madde 2 — İşbu maddei müzeyyele tarihi neşrinden meriidir.

Karasi
Ahmet Süreyya

Lâyiha Encümeni
Karar
89 18 . 11 . 1339

Lâyiha Encümeni Mazbatası Riyaseti Celileye

6 . 11 . 1339 tarihli aher mahallere nakledilen eşhasın emval ve düyun ve matlubatı metrukesi hakkında 13 Eylül 1331 tarihli kanunun muvakkatin bazı mevadı ile 20 Nisan 1338 tarihli Emvalı Metruke Kanununu muaddil 15 Nisan 1339 tarihli kanuna zeyl olmak üzere Karasi Mebusu Ahmet Süreyya Beyin teklifi kanunisi encümenimizce bittekkik teklifi mezkûr itibariyle müzakere görülmekle heyeti umumiyeye arzına karar verildi.

Encümen Reisi	Mazbata Muharriri
Tokat	Antalya
Emin	Ahmet Sâki
Kâtip	Aza
	Bayazıt
	Şefik

Kavanini Maliye Encümeni Ankara
Karar
73 28 . 2 . 1340

Kavanini Maliye Encümeni Mazbatası
Riyaseti Celileye

Aher mahallere nakledilen eşhasın emval ve düyûn ve matlukatı metrukesi hakkındaki, 17 zilkade 1333 ve 13 Eylül 1331 tarihli kanunu muvakkatin bazı mevadı ile 20 Nisan 1338 tarihli emvalı metrûke kanunu muaddil 15 Nisan 1339 tarih ve 333 numaralı kanuna zeyl olmak üzere Karesi Mebusu Ahmet Süreyya Beyin teklifi kanunisi Kavanini Maliye Encümeninde müzakere olunarak esbabı mucibesinde serd-

olunan mulahazat varit görülmüş ve maddei müzeyyele aynen kabul edilmiş olmakla Heyeti Celileye arz olunur.

Kavanini Maliye Encümeni	Mazbata Muharriri
Reisi	Kayseri
Elâziz	Ahmet Hilmi
Mustafa	
Aza	Aza
Mardin	Karesi
	Osman Niyazi
Aza	Kâtip
Malatya	Ertuğrul
Reşit	Halil

Aza
Giresun
Musa Kâzım

REİS — Efendim; Malum Âliniz bu madde ile tadili kast olunan maddei kanuniye ve o kanun esasen Adliye Encümeninden çıkmıştır. Halbuki teklif Adliye Encümenine gitmemiştir. Yalnız Kavannini Maliye Encümenine gitmiş ve oradan Heyeti Celilenize gelmiştir.

Eğer tasvip buyurusanız bir kerede Adliye Encümenine gönderelim.

MAZHAR MÜFİT BEY (Denizli) — Tasfiye komisyonları lağvedilmiştir. Lüzumu kalmamıştır. (Doğru sesleri)

REİS — Efendim; müsade buyurursanız Heyeti Umumiyece böyle kati karar vermektense daha selâhiyettar Adliye Encümenine havale etmek daha doğru olur. Onun mütalaasını da alalım. Bu lâyihanın Adliye Encümenine havalesini reyyi âlinize koyacağım. Kabul buyuranlar lütfen ellerini kaldırsınlar. Aksini reye koyacağım. Kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsınlar.. Kabul edilmiştir.

Efendim! Tarife Kanunun dördüncü maddesinin sanişser fıkrasının ilgası ve bazı ilâçlarla alâtı tıbbiyenin gümrük resminden muafiyetine dair kanun tâyini esami süreti ile Reyi Âlinize vaz olunacaktır.

(Reyler toplandı)

Reylerini istimal etmeyen rufeka lütfen reylerini istimal etsinler. İstihsali âra muamelesi hitam buldu efendim! Neticeyi arz ediyorum; iştirâk eden azanın adedi 137 muamele tamamdır. Münhaller tenzil olunursa 137 nisap tamdır. 137 Rey tamamen kabuldur. Şu halde kanun bilittifak kabul olunmuştur. Perşembe günü bermutat içtima etmek üzere celseyi tatil ediyorum.

Hitamı Müzakerat
Saat : 4,50

Merhum Ziya Gökalp Beyin ailesinin terfihine dair Kanunun neticei âzâsı

(Kanun kabul edilmiştir.)

Reye iştirak edenler : 155

Kabul edenler : 151

Reddedenler : 4

Müstenkifler : —

[Kabul edenler]

ADANA
Kemal B.

AKSARAY
Besim Atalay B.

AMASYA
Esad B.
Nafiz B.

ANKARA
İhsan B.
Şakir B.

ANTALYA
Ahmed Sâki B.
Hasan Sıtkı B.
Rasih Ef.

ARDAHAN
Talât B.

ARTVİN
Hilmi B.

AYDIN
Dr. Mazhar B.
Tahsin B.

BAYEZİD
Süleyman Sudi B.
Şefik B.

BİGA
Mehmed B.

BOLU
Cevad Abbas B.
Dr. Emin Cemal B.
Falih Rıfkı B.
Mehmed Vasfi B.
Şükrü B.

BOZOK
Ahmed Hamdi B.
Avni B.
Salih B.
Süleyman Sırrı B.

BURSA
Osman Nuri B.
Refet B.

CANİK
Cavid Paşa
Talât Avni B.

CEBELİBEREKET
İhsan B.

ÇATALCA
Şakir B.

ÇORUM
Dr. Mustafa B.
Ferit B.
İsmet B.
Münir B.

DENİZLİ
Haydar Rüştü B.
Mazhar Müfid B.
Necip Ali B.

DERSİM
Ahmed Şükrü B.
Feridun Fikri B.

DİYARIBEKİR
Feyzi B.
Şeref B.
Zülfi B.

EDİRNE
Faik B.
Hüseyin Rıfkı B.

ELÂZİZ
Hüseyin B.
Mumiddin B.
Mustafa B.

ERGANİ
İhsan B.

ERTUĞRUL
Dr. Fikret B.
Halil B.
Rasim B.

ERZURUM
Münir Hüsrev B.
Rüştü Paşa

ESKİŞEHİR
Emin B.

GAZİAYINTAP
Ali Cenani B.
Hâfız Şahin Ef.
Kılıç Ali B.

GELİBOLU
Celâl Nuri B.

GENÇ
Muhiddin B.

GİRESUN
Hacim Muhiddin B.
Tâhir B.
Şevket Ef.

GÜMÜŞHANE
Zeki B.

HAKKÂRİ
Asâf B.

ISPARTA
Hüseyin Hüsnü Ef.
Mükerrem B.

İÇEL
Dr. Tevfik B.
Emin Ef.

İSTANBUL
Ali Rıza B.
Hamdullah Suphi B.
Süleyman Sırrı B.
Yusuf Akçura B.

İZMİR
Mahmud Esad B.
Osmanzade Hamdi B.

İZMİT
İbrahim B.
İbrahim Süreyya B.
Mustafa B.
Saffet B.

KÂNGIRI
Rifat B.
Talât B.
Ziya B.

KARAHİSARI SAHİP
İzzet Ulvi B.
Kâmil Ef.
Musa Kâzım B.
Ruşen Eşref B.
Sadık B.

KARAHİSARI ŞARKİ
Mehmed Emin B.
Osman Niyazi B.

KARS
Ağaoğlu Ahmed B.

KASTAMONU
Ahmet Mahir Ef.
Hasan Fehmi Ef.

KAYSERİ
Ahmed Hilmi B.
Dr. Halid B.
Sabit B.

KIRKKİLİSE
Dr. Fuad B.
Yahya Galip B.

KONYA
Hacı Bekir Ef.
Eyüp Sabri Ef.
Fuad B.
Kâzım Hüsnü B.
Mustafa Ef.
Mustafa Fevzi Ef.
Naim Hâzım Ef.
Refik B.
Tevfik Fikret B.

KOZAN
Ali Saip B.

KÜTAHYA
Cevdet B.
A. Ferit B.
Rağıp B.

MALATYA
Dr. Hilmi B.
Reşid Ağa

MARAŞ
Hacı Mehmed Ef.

MARDİN
Derviş B.
Necip B.
Yakup Kadri B.

MENTEŞE
Esad Ef.
Şükrü Kaya B.
Yunus Nadi B.

MERSİN
Besim B.
Niyazi B.

MUŞ
İlyas Sami B.
Osman Kadri B.
Rıza B.

NİĞDE
Ebubekir Hâzım B.
Galip B.

ORDU
Faik B.
Hamdi B.
İsmail B.
Recai B.

RİZE
Ali B.
Ekrem B.

SARUHAN
Mehmed Sabri B.
Mustafa Fevzi Ef.

SİİRD
Halil Hulki Ef.
Mahmud B.

SİNOP
Yusuf Kemal B.

SİVAS
Dr. Ömer Şevki B.
Halis Turgut B.
Rasim B.

SİVEREK
Kadri Ahmed B.

TOKAD
Emin B.
Hacı Kâmil Ef.
Mustafa Vasfi B.

TRABZON
Ahmed Muhtar B.
Hasan B.
Nebizade Hamdi B.
Rahmi B.

URFA
Ali B.

VAN
Hakkı B.
İbrahim B.
Münip B.

ZONGULDAK
Halil B.
Ragıp B.
Tunalı Hilmi B.
Yusuf Ziya B.

(Reddedenler)

ELÂZİZ
Naci B.

ERZURUM
Ziyaettin Ef.

KONYA
Musa Kâzım Ef.

MUŞ
Riza B.

Büyük Millet Meclisinin 1340 senesi bütçesine tahsisatı munzamma itası hakkındaki kanunun neticei ârâsı

(Kabul edilmiştir.)

Reye iştirak edenler : 156
Kabul edenler : 142
Reddedenler : 13
Müstenkifler : 1

[Kabul edenler]

Adana
Kemal B.

Aksaray
Neşet B.

Amasya
Eşad B.
Nafiz B.

Ankara
İhsan B.
Şakir B.

Antalya
Ahmet Sâki B.
Hasan Sıtkı B.
Rasih B.

Ardahan
Talât B.

Artvin
Hilmi B.

Aydın
Dr. Mazhar B.
Tahsin B.

Bayezid
Süleyman Sudi B.
Şefik B.

Biga
Mehmed B.

Bolu
Cevad Abbas B.
Dr. Emin Cemal B.
Falih Rıfkı B.
Mehmed Vasfi B.
Şükrü B.

Bozok
Ahmet Hamdi B.
Avni B.
Salih B.

Bursa
Osman Nuri B.
Refet B.

Canik
Cavid Paşa
Talât Avni B.

Cebelibereket
İhsan B.

Çatalca
Şakir B.

Çorum
Dr. Mustafa B.
Ferit B.
İsmet B.
Münir B.

Denizli
Haydar Rüştü B.
Mazhar Müfid B.
Necip Ali B.

Dersim
Ahmed Şükrü B.
Feridun Fikri B.

Diyarıbekir
Feyzi B.
Şeref B.
Zülfi B.

Edirne
Faik B.

Elâziz
Hüseyin B.
Mumiddin B.
Mustafa B.
Naci B.

Ertuğrul
Dr. Fikret B.
Rasim B.

Erzurum
Münir Hüsrev B.

Gaziayıntap
Ali Cenani B.
Hâfız Şahin Ef.
Kılıç Ali B.

Gelibolu
Celâl Nuri B.

Genç
Muhiddin B.

Giresun
Hacim Muhidin B.
Tâhir B.
Şevket Ef.

Hakkâri
Asâf B.

Isparta
Hüseyin Hüsnü B.
İbrahim Ef.
Mükerrem B.

İçel
Dr. Fevfik B.
Emin Ef.

İstanbul
Ali Rıza B.
Hamdullah Suphi B.
Süleyman Sırrı B.

İzmir
Mahmud Esad B.
Osmanzade Hamdi B.

İzmit
İbrahim B.
İbrahim Süreyya B.
Mustafa B.
Saffet B.

Kângırı
Rifat B.
Talât B.
Ziya B.

Karahisarı Sahip
Ali B.
İzzet Ulvi B.
Kâmil Ef.
Musa Kâzım B.
Ruşen Eşref B.
Sadık B.

Karahisarı Şarki
Mehmed Emin B.

Kars
Ağaoğlu Ahmet B.

Kastamonu
Ahmet Mahir Ef.
Hasan Fehmi Ef.

Kayseri
Ahmed Hilmi B.
Dr. Halid B.
Sabit B.

Kırıkkilise
Dr. Fuad B.

Kırşehir
Yahya Galip B.

Konya
Bekir Ef.
Eyüp Sabri Ef.
Fuad B.
Kâzım Hüsnü B.
Musa Kâzım Ef.
Mustafa Ef.
Mustafa Fevzi Ef.
Naim Hâzım Ef.
Refik B.
Tevfik Fikret Ef.

Kozan
Ali Saip B.
Kütahya
Cevdet B.
Ahmet Ferit B.
Rağıp B.
Malatya
Dr. Hilmi B.
Reşid Ağa
Mardin
Derviş B.
Necip B.
Yakup Kadri B.
Menteşe
Şükrü Kaya B.
Yunus Nadi B.

Muş
İlyas Sami B.
Osman Kadri B.
Niğde
Ebubekir Hâzım B.
Galip B.
Ordu
Hamdi B.
İsamil B.
Recai B.
Rize
Ali B.
Ekrem B.
Saruhan
Mehmed Sabri B.
Mustafa Fevzi

Siird
Halil Hulki Ef.
Mahmud B.
Sinop
Yusuf Kemal B.
Sivas
Dr. Ömer Şevki B.
Rasim B.
Siverek
Kadri Ahmed B.
Tokad
Emin B.
Hacı Kâmil B.
Mustafa Vasfi B.

Trabzon
Hasan B.
Nebizade Hamdi B.
Urfa
Ali B.
Van
Hakkı B.
İbrahim B.
Münib B.
Zonguldak
Halil B.
Ragıp Bey.
Tunalı Hilmi B.
Yusuf Ziya B.

[Reddedenler]

Edirne
Hüseyin Rıfkı B.
Ertuğrul
Halil B.
Erzurum
Raif Ef.
Rüştü Paşa
Ziyaettin Ef.
Eskişehir
Emin B.
Gümüşhane
Zeki B.

Maraş
Hacı Hehmet Ef.
Muş
Riza B.
Sivas
Halis Turgut B.

Trabzon
Ahmet Muhtar B.
Rahmi B.
Ordu
Faik B.

(Müstenkif)

Aksaray
Besim Atalay B.

Tarife Kanununun dördüncü maddesinin saniaşer fıkrasının ilgası ve bazı ilâçlar ve alâtı tıbbiyenin Gümrük Resminden muafiyeti hakkındaki Kanunun neticei ârâsı

(Kabul edilmiştir.)

Reye iştirak edenler : 137

Kabul edenler : 137

Reddedenler : —

Müstenkifler : —

(Kabul edenler)

ADANA
Kemal B.

AKSARAY
Besim Atalay B.
Neşat B.

AMASYA
Ali Rıza B.
Esad B.
Nafiz B.

ANKARA
İhsan B.
Şakir B.

ANTALYA
Ahmed Sâki B.
Hasan Sıtkı B.
Rasih B.

ARDAHAN
Talât B.

ARTVİN
Hilmi B.

AYDIN
Dr. Mazhar B.
Tahsin B.

BAYEZİD
Süleyman Sudi B.
Şefik B.

BİGA
Mehmed B.
Samih Rifat B.
Şükrü B.

BİTLİS
Muhiddin Nâmi B.

BOLU
Falih Rıfkı B.

BOZOK
Ahmed Hamdi B.
Salih B.
Süleyman Sırrı B.

BURDUR
Hüseyin Bâki B.
Mustafa Şeref B.

BURSA
Refet B.

CANİK
Cavid Paşa
Süleyman Necmi B.
Talât Avni B.

CEBELİBEREKET
Avni Paşa
İhsan B.

ÇATALCA
Şakir B.

ÇORUM
Dr. Mustafa B.
Ferit B.
İsmet B.

DENİZLİ
Haydar Rüştü B.
Mazhar Müfid B.
Necip Ali B.
Yusuf B.

DERSİM
Ahmed Şükrü B.
Feridun Fikri B.

DİYARIBEKİR
Feyzi B.
Şeref B.

EDİRNE
Faik B.
Hüseyin Rıfkı B.

ELÂZİZ
Mustafa B.

ERGANİ
İhsan B.

ERTUĞRUL
Dr. Fikret B.
Halil B.

ERZİNCAN
Abdülhak B.
Sabit B.

ERZURUM
Câzim Ef.
Hâlet B.
Münir Hüsrev B.
Raif Ef.

ESKİŞEHİR
Emin B.

GAZİAYINTAP
Ali Cenani B.
Kılıç Ali B.

GELİBOLU
Celâl Nuri B.

GENÇ
Muhiddin B.

GİRESUN
Tâhir B.
Şevket B.

GÜMÜŞHANE
Hasan Fehmi B.
Zeki B.

HAKKÂRİ
Nazmi B.

ISPARTA
Hüseyin Hüsnü Ef.
İbrahim Ef.
Mükerrem B.

İÇEL
Dr. Tevfik B.
Emin Ef.

İSTANBUL
Dr. Adnan B.
Hamdullah Suphi B.
Yusuf Akçura B.

İZMİR
Mahmud Esad B.
Mustafa Rahmi B.
Saraçoğlu Şükrü B.

İZMİT
İbrahim B.
İbrahim Süreyya B.
Şaffet B.

KÂNGIRI
Mustafa Abdülhalik B.
Rifat B.
Talât B.
Ziya B.

KARAHİSARI SAHİP
Ali B.
İzzet Ulvi B.
Kâmil Ef.
Musa Kâzım B.
Ruşen Eşref B.

KARAHİSARI ŞARKİ
Ali Sururi B.
Mehmed Emin B.

KARESİ
Ali Şuuri B.
Hulûsi B.
Mehmed Cavid B.
Mehmed Vehbi B.

KARS
Ağaoğlu Ahmed B.
Ömer B.

KASTAMONU
Ahmet Mahir Ef.
Halid B.
Hasan Fehmi Ef.

KAYSERİ
Ahmed Hilmi B.
Dr. Halid B.
Sabit B.

KIRKLARELİ
Dr. Fuat B.
Şevket B.

KIRŞEHİR
Lûtfi Müfit B.
Yahya Galip B.

KONYA
Bekir B.
Eyüp Sabri Ef.
Fuad B.
Kâzım Hüsnü B.
Mustafa Ef.
Mustafa Fevzi Ef.
Naim Hâzım Ef.
Refik B.
Tevfik Fikret B.

KOZAN
Ali Şadi B.

KÜTAHYA
Ahmet Ferit B.

MALATYA
Dr. Hilmi B.
Reşid Ağa

MARAŞ
Abdülkadir B.
Mehmed B.
Mithat B.

MARDİN
Abdülgani B.
Abdürrezzak B.
Devriş B.
Necip B.

MENTEŞE
Esad Ef.
Şükrü Kaya B.

MERSİN
Besim B.
Niyazi B.

MUŞ
İlyas Sami B.
Osman Kadri B.
Rıza B.

NİĞDE
Ata B.
Ebubekir Hâzım B.
Galip B.
Halid B.

ORDU
Hamdi B.
İsmail B.

RİZE
Ali B.
Ekrem B.
Esad B.

SARUHAN
Abidin B.
Hacı Etem B.
Kemal B.
Mehmed Sabri B.

SİİRD
Halil Hulki Ef.
Mahmud B.

SİNOP
Yusuf Kemal B.

SİVAS
Dr. Ömer Şevki B.
Muammer B.
Rahmi B.
Rasim B.
Ziya B.

SİVEREK
Halil Fehmi B.
Kadri Ahmed B.
Mahmud B.

TEKİRDAĞ
Cemil B.

TOKAD
Hacı Kâmil Ef.
Mustafa Vasfi B.

TRABZON
Hasan B.
Nebizade Hamdi B.
Rahmi B.
Şefik B.

URFA
Ali B.

VAN
İbrahim B.
Münib B.

ZONGULDAK
Ragıp B.
Tunalı Hilmi B.